Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◆ TOŞKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1996 йил 20 февраль, сешанба • № 15 (10.790) • Эркин нархда сотилади

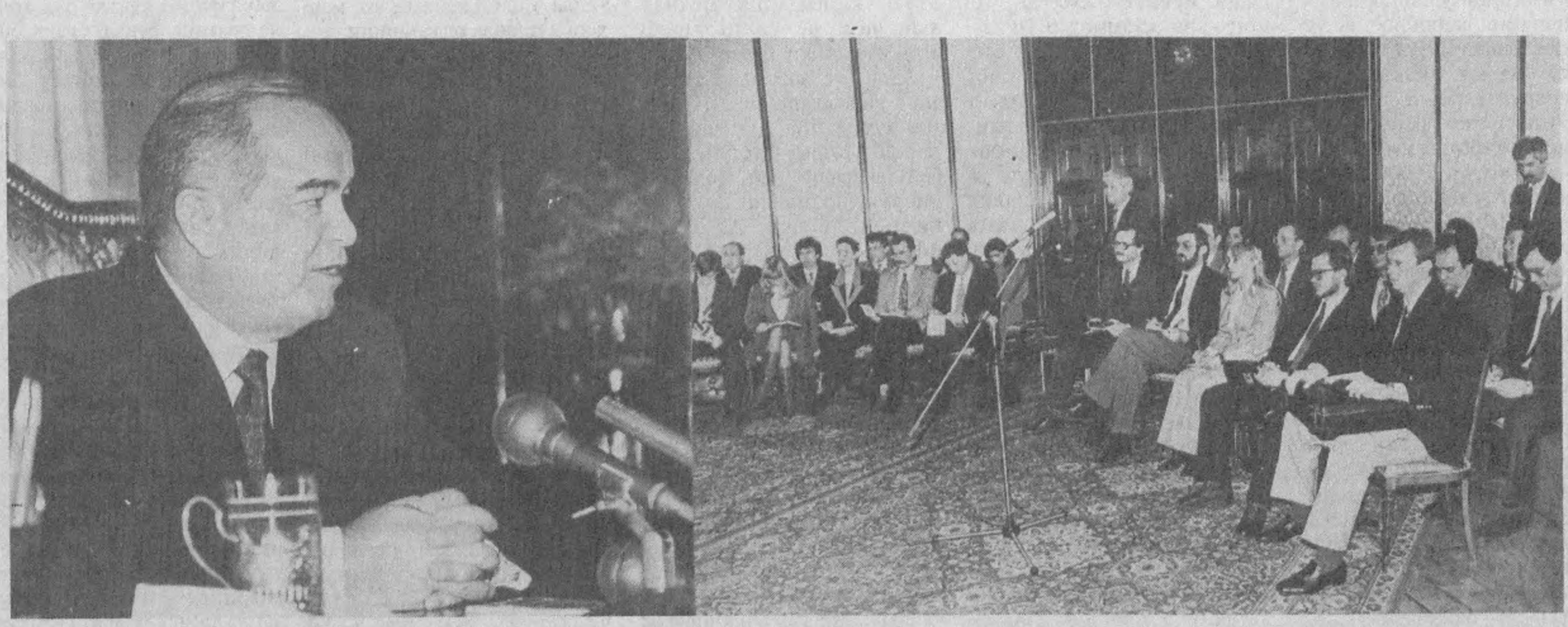

Суратда қабул пайти. Р. ШАГАЕВ олган сурат.

Ислом КАРИМОВ:

ЎЗБЕКИСТОН ИСТИҚЛОЛ ЙЎЛИДА СОБИТҚАДАМДИР

Мамлакатимиз озод осмонида истиқлолнинг мунаввар қуёши порлаб, демократик давлат қуриш, халқимиз учун муносиб турмуш шароити яратишга киришилганидан буён жаҳон аҳли, хусусан журналистлар Ўзбекистонда кечаётган ўзгаришларни катта қизиқиш билан кузатиб бораётир. Юртимизда ўтказилаётган ислоҳотлар жараёнига алоҳида эътиборнинг боиси шундаки, Ўзбекистон бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос ва ўзига мос йўлини танлаб, бу йўлдан оғишмай дадил илгариламоқда.

Ростини айтиш керак, тўғри танлангани бугун кўпгина давлатлар томонидан эътироф этилаётган, ўзининг самараларини бера бошлаган бу йўлга дастлаб муносабат ҳар хил бўлгани эсимизда. Яқин ва узоқ хориждаги оммавий ахборот воситалари мамлакатимиздаги вазият ва ислоҳотлар жараёни билан яқинроқ, батафсил танишмай, юзаки ёзилган мақолаларда Ўзбекистонни обрўсизлантиришга, жаҳон аҳли, жумладан, йирик сармоядорлар ҳамда тадбиркорларда юртимиз ҳақида нотўғри тасаввур уйғотишга уринган пайтлар ҳам бўлди. Бу борада Россия матбуоти «яловбардорлик» қилганини таассуф билан таъкидлаш жоиз.

Лекин шуни қувонч билан таъкидлаш лозимки, йироқда нотайин манбаларга асосланиб, Ўзбекистон ҳақида нотўғри тасаввурда юрганлар ҳар гал юртимиз ҳаёти билан бевосита танишгач, юртбошимиз билан мулоқотда бўлгач, ўзларининг алданиб юрганига имон келтирадилар. Бу гал ҳам шундай бўлди.

Бир гуруҳ россиялик журналистларнинг мамлакатимизга ташрифи уларга юртимиз иқтисодиёти, ижтимоий ва маданий ҳаёти билан кенг танишиш имконини берди. «Новое время» журнали, «Московские новости», «Известия», «Правда», «Независимая газета», «Сегодня», «Век», «Деловой мир» газеталари, «Озодлик» радиоси Москва бюроси, «Россия радиоси», «Интерфакс» ахборот маҳкамаси, Россия жамоат телевидениеси (ОРТ) вакилларидан иборат россиялик журналистлар республикамиз Олий Мажлисида, Вазирлар Маҳкамасида, Тошкент, Самарқанд ва Сирдарё вилоятларининг бир неча шаҳар ва туманларида бўлдилар. Талай раҳбарлар, жамоатчилик, сиёсий партиялар вакиллари, оддий фуқаролар билан учрашдилар, баҳс-мунозараларда бўлдилар.

Ўзбекистон билан танишув сафари сўнгида уларни Республикамиз Президенти Ислом Каримов қабул қилди.

Ислом Каримов журналистларнинг Ўзбекистон бўйлаб сафари таассуротлари натижасида ёзилажак мақолалар республикамиз билан Россия Федерацияси ўртасидаги муносабатларнинг мустаҳкамланишига, икки мамлакат халқларининг бир-бирини янада теранроқ тушунишига хизмат қилишига ишонч билдирди.

«Свобода» радиоси Москва бюросининг муҳаррири В. Кулистиков ташрифнинг муҳим аҳамияти ҳақида сўзлар экан, уни ташкил этгани учун Ўзбекистон раҳбариятига миннатдорлик билдирди. Ўзларининг бу сафари Ўзбекистоннинг демократия тамойилларига қатъий амал қилаётганининг исботи эканини қайд этди.

Ўзбекистон Президенти россиялик журналистлар саволларига жавоб қайтаришга киришар экан, мамлакатимиз барча учун очиқлигини, Ўзбекистон иқтисодиётни сиёсатдан устун қўйган ҳолда жаҳондаги барча давлатлар билан тенг ва ўзаро манфаатли алоқалар ўрнатаётганини таъкидлади.

Россиялик журналистлар дастлаб Ўзбекистон раҳбаридан мамлакатдаги ички сиёсий вазият ва партияларнинг ҳукумат билан муносабатлари ҳақида сўзлаб беришни сўрадилар. Ислом Каримов бу саволга жавобан мамлакатимизда ўтказилаётган иқтисодий ислоҳотлар ва демократик ўзгаришлар тўғрисида сўзлади.

— Кўппартиялилик биз учун ҳам янги ҳодиса, — деди жумладан Президент. — Айни пайтда Ўзбекистонда бир неча партия мавжудлиги ва улар Олий Мажлисда ўз фракцияларига эгалигидан воқифсиз. Бироқ, мамлакатимиздаги сиёсий партиялар ҳали шаклланиш жараёнидадир.

Ўзбекистон раҳбари демократиялаш жараёнининг энг муҳим жиҳати жамиятимизда сайлов йўлининг қарор топгани эканига эътиборни қаратди. Сиёсий партиялар шунчаки тузилмай, жамиятдаги маълум қатламга таяниши, бу қатлам вакиллари фикр-ўйлари, иродаси ифодачиси бўлиши лозим. Россияда парламентга сайловлар чоғида элликка яқин сиёсий блоклар тузилган бўлсада, айтарли жиддий сиёсий дастури бўлмагани боис уларни фақат етакчиларига қарабгина фарқлаш мумкин эди. «Люмпенлашув», яъни маънавий қашшоқлик оқибатида ўз қиёфасини йўқотиш, ҳамма нарсага, мамлакат тақдирини ҳал этадиган сиёсий тадбирларга ҳам бефарқлик ҳозирги замонда зоҳир бўлаётган муҳим муаммолардан биридир.

Ислом Каримов «Правда» газетаси мухбирининг Ўзбекистонда Коммунистик партия ташкил этилиши мумкинми, деган саволига жавобида бу мавзудаги фикрини янада ривожлантирди. Партиялар фақат миллий заминда барпо этилиши шарт. Хориждаги сиёсий кучлар иродаси, кўмаги билан тузилмаслиги лозим. Зеро, партия мамлакат халқига таяниши, унинг манфаатларига хизмат қилиши даркор. Акс ҳолда кўнгилсиз ҳол рўй бериши турган гап. Коммунистлар бу усулни Ўзбекистонда синаб кўрган эдилар.

Президент журналистларга коммунистик ғояларни юртимизга ташиб келтирганлар Осиё ва Африкадаги айрим мамлакатларга капитализмни четлаб, феодализмдан социализмга сакраб ўтишни Ўрта Осиё, шу жумладан, Ўзбекистон мисолида намойиш этишга уринганларини, аслида эса бу ерда «казарма социализми» ҳукм сурганини эслатди. Бизнинг ўлкада коммунистик ғоя миллий асосга эга бўлмаган. У большевиклар томонидан Ўзбекистонга экспорт қилинганини Туркистон марказий ижроқўми раҳбарлари орасида маҳаллий кадрлар бўлмаганидан ҳам билиш мумкин. Коммунистлар маҳаллий кадрларга йўл бериш, миллий қадриятларни ривожлантириш у ёқда турсин, уларни очиқчасига йўқ қилиш билан шуғулланган. Хусусан, маҳаллий миллат вакиллари дастлаб босмачи сифатида қирилди. Ўттизинчи йиллар охирларида эса миллат манфаатини ўйлайдиган маҳаллий зиёлилар халқ душманлари сифатида шафқатсизларча маҳв этилди. Бу сиёсат Иккинчи жаҳон урушидан сўнг ҳам давом этди. Унинг «лигачёвча» тадрижи Горбачев замонида «Ўзбеклар иши», «Пахта иши» ниқоби остида намоён бўлди. Бугун Россияда ҳукумат тепасига келишга интилаётган ва ўзларини «коммунист» деб атаётган гуруҳ аъзолари собиқ СССРни тиклаш ҳақида сўзлар эканлар, бу фожиаларни унутмасликлари керак. Ўзбек халқи энди ҳеч қачон бундай истибдодга йўл қўймайди.

Хўш, Россияда коммунистлар тарафдорлари ортиб бораётганининг сабаби нимада? Ислом Каримов бунинг боиси — Ҳокимият тепасидаги демократик кучлар ислоҳотларни амалга оширишда йўл қўйган жиддий камчиликлар эканини таъкидлади. Улар ўз хатолари билан коммунистлар, шовинистлар ва бошқа мухолиф кучлар тарафдорлари ортишига имкон яратдилар. Коммунистларнинг етмиш йилдан зиёд ҳукмронлиги даврида Ўзбекистонда коммунистик ғоя амалий илдиз отмаганини, маҳаллий миллат вакили коммунистик ғоялар ташувчисига айланмаганини, у аслида оддий «бажарамиз»дан нарига ўтмаган ижрочи бўлиб қолаверганини қайд этди Президент. Шу боис ҳозир Ўзбекистонда Коммунистик партия тузилишига миллий замин йўқ.

Ислом Каримов Ўзбекистон жамиятда мулкдорлар синфининг — қатламининг вужудга келишига катта аҳамият бераётганини таъкидлади. Жамиятда ана шундай қатлам вужудга келиб, муқим мавқени эгаллагандагина мамлакатдаги демократиянинг, жумладан сиёсий партияларнинг барқарорлиги ҳақида сўз юритиш мумкин.

Россиялик мухбирлардан бири Ўзбекистон раҳбаридан мамлакатда хорижий сармояларни жалб этиш ва тадбиркорликни ривожлантириш борасида катта ютуқларга эришилганининг боиси хусусида сўради. Хорижий сармоялар ҳеч қайси мамлакатга ўз-ўзидан оқиб келмайди, деди Ислом Каримов. Хорижлик сармоядорлар маълум мамлакатга сармоя солишдан аввал ундаги вазият, қонунларни чуқур ўрганадилар. Ўзбекистонни 2-3 йил давомида синчковлик билан ўрганган японияликлар бунга мисол бўла олади. Кунчиқар мамлакатида бу ишга давлат кенг кўмаклашади. Жамғармалар шаклидаги махсус тадқиқот муассасалари маълум мамлакатга сармоя солиш манфаатли ёки йўқлиги ҳақида хусусий компанияларга тавсиялар берадилар. Биз буни билган ҳолда ислоҳотларнинг бошланишиданоқ энг устувор соҳаларни аниқ белгилаб олган эдик, деди Президент. Бу соҳаларни ривожлантириш учун сармоядорларга кенг имтиёзлар, ҳатто сиёсий кафолатлар берадиган қонунлар яратилди. Эришилаётган ютуқларнинг боиси ана шунда. Биз сармояларни аниқ лойиҳаларни амалга ошириш учун йўналтирмоқдамиз. Сармоядорлар эса аниқликни ёқтиради.

Ислом Каримов хорижлик ишбилармонларни жалб этишда уларнинг мамлакат имкониятларидан воқифлиги муҳим аҳамият касб этишини айтди. Шу боис мен жаҳондаги йирик бизнесменлар, иш одамлари, давлат раҳбарлари йиғиладиган Давос учрашувларида беш йилдан бери мунтазам иштирок этиб кемоқдаман, — деди Президент. Шу ўринда юртбошимиз «ЎзДЭУавто» корхонаси ва Бухородаги нефтни қайта ишлаш заводи қурилишига хорижлик ишбилармонлар билан тенг шериклик тамойилида сармоя сарфланганини таъкидлади. Ўтган йилда мамлакатимизда 1 миллиард АҚШ доллари ҳажмида сармоя ўзлаштирилди.

Тадбиркорларга яратилган шарт-шароитлар ҳақида шуни айтиш мумкинки, бизда қўшма корхоналар 5—7 йилгача солиқдан озод қилинишини, хорижлик сармоядор 10 йил давомида Ўзбекистондаги корхонасини у барпо этилган даврдаги қонун ва шартларга асосан бошқариши кафолатланганини эслаш жоиз, — деди Ислом Каримов. — Мамлакатда бу даврда мазкур соҳага оид қонунлар ўзгарган тақдирда ҳам у истаса аввалги қонун асосида иш юритиш имкониятига эгадир. Ислоҳотларни босқичма-босқич, режали тарзда пухта ўйлаб амалга ошириш уч йил ичида нефть мустақиллигига эришиш имконини берди. Биз ғалла мустақиллигига эришиш арафасида турибмиз.

Илгари нефть олишга сарфланадиган пахтани жаҳон бозорида сотишдан тушган маблағни бошқа соҳаларни ривожлантиришга, жумладан сўмнинг қадрини оширишга сарфлаш имкони туғилди. Биз 1996 йилда сўмнинг тўла ички конвертация қилинишига эришамиз, — деди Ўзбекистон раҳбари. — Бунинг учун пухта ҳисоб-китоб ва етарли имкониятларга эгамиз. Ўтган йили валюта биржаси орқали 1,5 миллиард АҚШ доллари сотган бўлсак, жорий йилда бу кўрсаткич 2,6 миллиард долларга етиши мўлжалланмоқда.

(Давоми 2-бетда).

Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон НАЗАРБОЕВ жаноби олийларига
Қирғизистон Республикаси Президенти Аскар АКАЕВ жаноби олийларига
Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов жаноби олийларига

Жаноби олийлари,

Сизларнинг 1995 йил 19 декабрдаги мактубингизда баён қилинган қўшма тинчлик ўрнатиш батальони тузиш, шунингдек БМТ захира битимлари тизимига қўшилиш юзасидан қабул қилган қарорингиз ва бу мактубга илова қилинган битим учун самимий миннатдорлигимни билдириш мақсадида мактуб ёзмоқдаман. Бу муҳим тадбир бўлажак тинчлик ўрнатиш операцияларида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти учун қимматли захира фондини вужудга келтириб, халқаро тинчликни сақлаб туришга ҳисса қўшади.

Бош котибнинг тинчлик ўрнатиш операциялари бўйича ўринбосари яқин кунларда мамлакатларингиз пойтахтларига икки катта ходимини юборажагини маълум қилишни лозим топдим. Улар Сизларнинг хукуматларингизга зарур техникавий маслаҳат беришади.

Жаноби олийлари, Сизларга юксак эҳтиромимни қабул қилгайсизлар.

Бутрос Бутрос ҒОЛИЙ,
БМТ Бош котиби.

ЎЗА ШАРҲИ

Ҳозирги даврда жаҳонда бўлаётган оламшумул ва минтақавий жараёнларнинг бир-бирига узвий боғлиқлиги тобора кўпроқ эътироф этилмоқда. Мутлақо равшанки, дунёдаги ҳавфсизлик ва умумий тараққиёт маҳаллий низоли вазиятларни ўз вақтида ҳал этишга бевосита боғлиқдир.

Жаҳон ҳамжамияти бу мақсадга эришиш йўлида бир неча ўн йиллардан буён Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тинчликни сақлаш операцияларидан бир мамлакат доирасида давлатлар ёки бир-бирига душман гуруҳлар ўртасида вужудга келувчи можароларни ҳал қилиш қуроли сифатида фойдаланиб келмоқда. Маҳаллий можаролар муаммоси сўнгги вақтда айниқса ўткир тус олди. Бу муаммоларни ҳал этиш жаҳон ҳамжамияти ва алоҳида олганда ҳар бир давлатдан мумкин қадар кўпроқ фаоллик ва ташаббускорликни талаб қилади.

Қозоғистон Президенти Н. Назарбоев, Қирғизистон Президенти А. Акаев ва Ўзбекистон Президенти И. Каримов Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг можароларни бартараф этиш, уруш хавфининг олдини олиш ва тинчиликни сақлашга доир саъй-ҳаракатларига биргаликда ҳисса қўшишга интилиб, олдиндан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ва унинг Бош котиби Бутрос Ғолий билан маслаҳатлашиб, 1995 йил 15 декабрда Жамбул (Қозоғистон)да бўлиб ўтган олий даражадаги навбатдаги учрашувда БМТнинг захира кучлари сифатида коллектив тинчлик ўрнатиш батальони тузиш тўғрисидаги битимни имзоладилар. Президентлар БМТ Бош котиби Бутрос Ғолийга биргаликда яна мактуб йўллаб, унда БМТ захира битимлари тизимига қўшилишга ҳамда БМТ мутахассислари билан маслаҳатлашишга тайёр эканликларини маълум қилдилар.

БМТ Бош котиби Бутрос Ғолий юқорида эълон қилинаётган жавоб мактубида Қозоғистон, Қирғизистон ва Ўзбекистон Президентларининг БМТ хомийлигида захира кучлар сифатида ҳарбий бўлинма тузиш тўғрисидаги ташаббусини қўллаб-қувватлади.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ўз миллий ҳудудларида турадиган ва Бош котибнинг сўровига мувофиқ янги ёки илгаридан амалга оширилаётган тинчлик ўрнатиш операцияларида иштирок этиш учун жаҳоннинг турли минтақаларига оператив тарзда юборишга тайёр турадиган «захира» кучларини тузиш ғояси 1993 йилда амалга оширила бошлаган эди. Ҳозирги пайтгача 21 давлат жами 30 минг кишидан иборат «захира» кучларини БМТ ихиёрига беришга тайёр эканлигини маълум қилди.

Яна 26 давлат зиммасига ана шундай мажбурият олиши кутилмоқда. Натижада БМТ «захира» кучлари 55 минг кишига етиши мумкин.

БМТ қўшинлари ана шу давлатларнинг ўзида мунтазам кучлар ёки кўнгиллилардан, шу жумладан захирага бўшатиладиганлардан тузилади. Бундай тоифадаги ҳарбий хизматчилар учун хизмат муддати тинчлик ўрнатиш операциялари давомида асосан 6 ойдан 1 йилгача бўлади.

Бетарафликка риоя қилиш ҳамда БМТ мандатида белгиланган вазифаларнигина бажариш БМТ қўшинлари учун ҳам, ҳарбий кузатувчилар учун ҳам асосий қоидадир.

Ҳозирги вақтда Марказий Осиёдаги уч давлат ҳукуматлари ва тегишли маҳкамалари томонидан Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг манфаатдор тузилмалари билан ҳамкорликда Қозоғистон, Қирғизистон ва Ўзбекистон ташаббусини амалга оширишнинг ҳуқуқий негизи ва механизми ишлаб чиқилмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН — ВАТАНИМ МАНИМ

ИШТИРОКЧИЛАР САФИ ОРТИБ БОРМОҚДА

ШУ КУНЛАРДА республикамизнинг барча туман ва шаҳарларида «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиқлар танловининг илк босқичлари бўлиб ўтди. Унда ижро этилаётган ранг-баранг янги қўшиқлар ташкилий қўмиталар, ҳакамлар ҳайъати томонидан сараланиб, кейинги босқичларда қатнашишга тақдим этилмоқда. Чирчиқ шаҳрида ҳам қўшиқлар танлови санъат байрами сифатида кенг тус олди. Шаҳардаги болалар боғчалари, Алишер Навоий номидаги ўрта мактаб, 2, 6, 21 ўрта мактабларда бўлиб ўтган «Ўзбекистон — Ватаним маним» танловларида кўплаб ёш истеъдодларнинг бу улуғ юртга муҳаббат руҳи билан суғорилган қўшиқлари томошабинлар ва ҳакамлар ҳайъати эътиборига ҳавола этилди. Энг яхши қўшиқчилар кейинги босқичда қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

Химия-технология, машинасозлик институтида бўлиб ўтган «Ўзбекистон — Ватаним маним» танловида талабалар ёшлик, Ватан, бепоён Ўзбекистонимиз тараннумини кўпчиликка манзур даражада саҳнага олиб чиқдилар. Шунингдек, шаҳардаги Ҳамза номидаги санъат билим юрти, Чайковский номидаги мусиқа мактабида ҳам мазкур танловга бағишланган қўшиқлар ижро этилди.

Концертга ташриф буюрган ота-оналар, томошабинлар ёшларнинг бу чиқишларини гуллар билан олқишладилар. Хомий ташкилотларнинг совринлари ғолибларга тақдим этилди. Ҳамза санъат билим юрти ўқувчилари ижро этган София Неблицкая басталаган «Ўзбекистон дея аталур» қўшиғи ҳам ҳакамлар ҳайъати томонидан юқори баҳоланди. Чайковский номидаги мусиқа билим юртининг ўқувчиси Евгения Иноятова дирижёрлик қилган «Ватан ҳақида қўшиқ» хор ижрочилиги учун ёзилган асарни ҳам томошабинлар хушнудлик билан қабул қилдилар.

Чирчиқ шаҳрида фаолият олиб бораётган ансамбллар ҳам ўзларининг ранг-баранг асарлари билан танловда иштирок этмоқдалар. Дилшод Эрназаров раҳбарлигидаги «Омад» вокал-чолғу ансамбли тақдим этган «Бу улуғ юрт бизникидир» деб номланган дастур, кўпчиликнинг эътиборини тортди.

Металлурглар маданият саройининг «Шодлик» ашула ва рақс ансамбли ижодий жамоасининг «Водий тароналари» дастурида бепоён юртимиз, унинг меҳнаткаш кишилари, тинчлик ҳукм сураётган мусаффо ўзбек диёрининг осмони тараннум этилди. Шаҳар маданият уйининг «Моҳларойим» ансамбли эса «Улуғ юрт тароналари» деб номланган дастурида халқ оғзаки ижодиёти намуналарини томошабинларга ҳавола қилди.

ЯНГИЙЎЛ ЯНГИЛИКЛАРИ

РУХЛАНИШ

АГАР режа пухта бўлса, қишлоқ хўжалиги ишларига оид у ёки бу тадбирларни белгилаш чоғида имкониятлар тўғри чамаланса ва уларни ишга тушириш йўллари қидирилса, бутун йил бўйи деҳқончиликдаги ишлар анча осон кўчади. Хўжаликларда яқинда ниҳоясига етган ҳисобот-сайлов йиғилишларида бу масалага алоҳида эътибор берилди. Бу бежиз эмас, албатта. Доңғи кетган пахтакорлар ватани бўлган Янгийўл ўтган йили пахта режасини бажара олмади. Шунинг учун ҳам бу йилги тайёргарлик ўзгача бўляпти. Пахтакорлар бу йил юзимиз ёруғ бўлади, деб айтмоқдалар. Туман ҳокимлиги уларнинг ниятларини рўёбга чиқаришни деҳқонларни ижтимоий ҳимоя қилиш, руҳлантиришдан, рўзғор ташвишларини анча енгиллаштиришдан бошлади. Ҳар бир хўжаликда имкониятлар ишга солиниб, деҳқонлар меҳнатига ҳақ тўлаш йўлга қўйилди. Ижтимоий ҳимоя чоралари кўрилди. Ун, ёғ ва бошқа кундалик рўзғор учун зарур маҳсулотлар олиб келиниб, ҳар бир оиланинг умумишига қўшган ҳиссасига қараб тарқатиб чиқилди. Деҳқонлар янги ҳосилга тайёргарликни ҳар жиҳатдан авж олдириб юбордилар.

БУ ЙИЛ ЮЗЛАРИ ЁРУҒ БЎЛАДИ

Хўжалик раҳбарлари, мутахассислар, тажрибакорлар иштирокида бу йил туман учун қанча уруғлик чигит кераклиги аниқ ҳисоб-китоб қилинди ва 640 тонна қилиб белгиланди. Ҳозирги кунда бу уруғлик келтирилиб дорилаб қўйилди. Деҳқонлар ўз тупроқ шароитларини ҳисобга олиб С-65-24, С-65-22 навли уруғликни жамғариб қўйдилар. Экиш учун зарур мавжуд 107 та сеялка ҳам синчковлик билан кўздан кечирилиб, айримлари таъмирланиб, созлаб қўйилди. Экиш даврида ишлатиладиган бошқа зарур техникаларни ҳам айни кунларда текширишдан ўтказиб, мавсумга бекаму-кўст тахт қилиш чоралари кўрилмоқда.

Шунингдек, туман хўжаликларидаги мавжуд ариқ ва зовурларнинг қарийб 60 фоиздан кўпроғи сув равон оқадиган қилиб тозалаб қўйилди. Далаларга маҳаллий ўғит ташиб чиқариш ҳам ҳар бир хўжаликда режа асосида амалга оширилаётир. Хуллас, туман пахтакорлари янги мавсумни уюшқоқлик билан бошлаш учун барча чора-тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Ислом КАРИМОВ:

ЎЗБЕКИСТОН ИСТИҚЛОЛ ЙЎЛИДА СОБИТҚАДАМДИР

(Боши 1-бетда).

Банк тизими соҳасида амалга оширилаётган ўзгаришлар россиялик журналистларнинг қизиқиш доирасидан четда қолмади. Мамлакатдаги ислоҳотларни банк тизимини замонавий талаблар асосида қайта қурмай туриб амалга ошириш қийин, деб таъкидлади Ислом Каримов. Ҳозир мамлакатимизда қарийб 25 та банк мавжуд. Марказий банк, Халқ банки, Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки, «Савдогарбанк», «Тадбиркорбанк», «Алоқабанк», «Пахтабанк», «Ғаллабанк» шулар жумласидандир. Давлат банклари қаторида хусусий ва тижорат банклари ҳам фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг фаолияти доимо назоратда. Шунинг учун бўлса керак, бизда собиқ Иттифоқ ҳудудида вужудга келган айрим мамлакатлардагидек алданган омонатчилар йўқ ва бўлмайди ҳам.

Банклар ҳар томонлама оёққа туриб олиши учун уларнинг дастлабки беш йил давомида олган фойдасидан солиқ олинмайди. Улар бу маблағни замонавий ускуналар, компьютерлар сотиб олишга, хизмат кўрсатиш соҳасини яхшилашга сарфлаётир. Айни пайтда банкларда пул ўтказишнинг электрон тизими кенг қўлланмоқдаки, бу бугун иқтисодиётнинг юксалишига самарали таъсир эта бошлади. Масалан, бир кунда Тошкент ва Нукусга беш маротабагача маблағларни бемалол кўчириб ўтказиш мумкин.

Президент ўтган йили ташкил этилган «Асакабанк» ҳақида муфассал тўхталди. Асосан «УзДЭУавто» автомобиль заводига хизмат кўрсатиш учун мўлжалланган бу банк мамлакатимиз фуқароларининг янги автомобиллар сотиб олишига кўмаклашади.

Фуқароларимиз автомобиль нархининг 25 фоизини тўлагач, ушбу банк уларга машина баҳосининг қолган 75 фоизини тўлаш учун имтиёзли кредит беради. Банк Низом жамғармаси Ўзбекистон олтинини жаҳон бозорида сотишдан тушган маблағ ҳисобига яралди. Бу мамлакатимиз ер ости бойликларидан халқимиз шу тахлит баҳраманд бўлишини кўрсатади.

Журналистлардан бири аҳолисининг асосий қисми Ислом динига эътиқод қилишини таъкидлаб айни вақтда дунёвий жамият қураётган Ўзбекистон Ислом дунёси билан Ғарб мамлакатлари ўртасида кўприк вазифасини бажариш имкониятига эгами, деб савол берди.

Ислом Каримов ҳозир у ёки бу цивилизация ёхуд минтақалар орасида аллақандай кўприк бўлиш ҳақида сўзлаш урф бўлганини истеҳзо билан қайд этар экан, Ўзбекистон ҳеч қачон ҳеч кимнинг олдида ҳеч қандай кўприк бўлмаслигини кескин таъкидлади. Биз ўзимизнинг аниқ мақсадларимизга эгамиз. Ундан оғишмай бораверамиз, деди Ўзбекистон Президенти. Бу жаҳон иқтисодиётига, цивилизациясига интеграциялашув йўлидир. Жаҳондаги йирик мутахассислар томонидан синчиклаб ўрганилган ва юксак баҳоланган Конституциямизда дин давлатдан ажратилгани ёзиб қўйилган. Биз ислом динига сиёсий эмас, балки маънавий қадриятимиз сифатида қараймиз ва баҳо берамиз. Хулоса шуки, биз ўз қадриятларимизни жаҳон цивилизациясидан ажратмаймиз, бу — биз келажагимизни теран миллий ва умуминсоний қадриятлар ҳамоҳанглигида кўрамиз, деганидир. Аммо, республика раҳбарияти жамиятни тараққий эттиришда ўзбек халқининг ўзига хос хусусиятларини инобатга олган ҳолда ҳаракат қилиш ҳақида сўзлаганда буни «Ўзбекистон ўз демократиясини яратмоқчи» деб тушунмаслик керак, деди Президент. Гап бу ерда, айтайлик, Японияда демократик тузум Америкадаги демократиядан фарқ қилиши, хусусан, Ғарб кишиларига индивидуализм, Шарқ кишиларига эса жамоага боғланиб иш кўриш хослиги ҳақида бормоқда. Шунинг учун ҳам Ўзбекистонда ижтимоий ҳаётда катта обрўга эга бўлган маҳаллалар тизимига жиддий эътибор қаратилаётир.

Сўнгра журналистлар Ўзбекистоннинг кўпмиллатли давлат эканини қайд этар эканлар, русийзабон аҳолининг давлат тизимида ва мамлакатимиз билан Россия Федерацияси ўртасидаги муносабатлар ривожида қандай ўрин тутиши билан қизиқдилар. Кўпмиллатлилик Ўзбекистон учун кўпгина соҳада устунлик яратади. Бинобарин, фақат бир миллат вакиллари яшайдиган мамлакатдан кўра фуқаролари кўпмиллатли бўлган мамлакатнинг имкониятлари кенгроқдир, деди Президент. Ҳозирги кунда мамлакатимиз фуқаролари миллати, эътиқодидан қатъи назар тенглик, ўзаро дўстлик ва тотувликда ҳаёт кечирмоқдалар. Шу ўринда Олий Мажлиснинг яқинда бўлиб ўтган сессиясида Давлат тили тўғрисидаги қонуннинг янги таҳрирда қабул қилинганини ва у мамлакатимизда яшовчи барча миллат вакиллари учун бирдай манфаатли эканини таъкидлаш лозим.

Маълумки, бир неча йил муқаддам эълон қилинган Давлат тили ҳақидаги қонун жамиятнинг ўша пайтдаги ҳолати таъсирида қабул қилинган эди. Жамият энди ҳиссиётлар даврини босиб ўтиб, у ҳар томонлама юксалиб бораётир, шу боис бу Қонунни ривожланган давлатлардаги каби жамият тараққиётига, умуминсоний қадриятлару халқаро ҳуқуқ мезонларига мос ҳолга келтириш имконияти пайдо бўлди. Президент жамиятимизнинг улғайганини бу ўзгаришлар сокинлик ва тушуниш билан қабул қилинганидан билиш мумкинлигига эътиборни қаратди.

«Интерфакс» ахборот маҳкамаси мухбири Ўзбекистон давлат бюджети тақсимоти, аҳолининг омонатлардаги ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларини индексациялаш мавзусига қизиқиш билдирди. Ислом Каримов мамлакатимиз бюджети тақсимоти ҳақида батафсил маълумот берди.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, давлат бюджетининг катта қисмини ижтимоий соҳага сарфлаш режалаштирилган. Жумладан, аҳолини ҳимоялашга сарфланажак ҳаражатлар бюджетнинг икки бандида ўз ифодасини топган. Ижтимоий соҳа ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш деб номланган бу бандларда қайд этилган маблағ ўтган йилдагидан анча кўп бўлиб, бюджет ҳаражат қисмининг 51,4 фоизига баробардир.

Ўзбекистон раҳбари саволнинг иккинчи қисмига жавоб берар экан, Республика Президентининг Фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг қарори муносабати билан мамлакатимизнинг 5 миллион 600 минг фуқароси омонатлардаги ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш имкониятига эга бўлганини, аҳолини ижтимоий ҳимоялашга қаратилган бу тадбир ҳар томонлама пухталик билан ишлаб чиқилганини қайд этди.

Ҳар бир мамлакат тараққиётга интилар экан, олға юришга монелик қилиши мумкин бўлган хавфни ҳисобга олиши керак. Хўш, Ўзбекистоннинг ички ва ташқи хавфсизлигига нималар дахл қилиши мумкин? Хусусан, демографик муаммолар мамлакат барқарорлигига хавф солмайдими? Мухбирнинг ушбу саволига жавобан Президент ислом фундаментализми, аниқроғи халқаро экстримизм, Афғонистондаги уруш ва Тожикистондаги нотинчлик минтақа хавфсизлигига катта путур етказаётганини таъкидлади.

— Мен икки маротаба БМТ минбаридан жаҳон ҳамжамияти эътиборини ушбу муаммога қаратдим, деди Ислом Каримов. Йирик давлатларнинг ўзаро манфаатлари тўқнаш келган бу заминда тинчликни таъминлаш учун аввало БМТ Афғонистонга қурол-яроғ сотишни тақиқлаши зарурлиги ҳақида билдирган таклифим яқинда Европа парламенти томонидан қўллаб-қувватланганини ва бу таклиф БМТ Хавфсизлик Кенгашига тавсия этилганидан мамнунман.

Дарҳақиқат, Ўзбекистон Марказий Осиё минтақасида тинчлик ва барқарорликни таъминлаш тарафдори сифатида фаолият кўрсатиб келмоқда. Шу ўринда БМТнинг Тошкентда ўтказилган Марказий Осиёда хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган кенгаш-семинарини эслаш жоиздир. Бу семинарни ўтказишни ҳам мамлакатимиз раҳбари БМТ минбаридан туриб таклиф қилган эди. Юртбошимиз журналистлар билан суҳбат чоғида Ўзбекистоннинг Афғонистон орқали денгиз портларига чиқадиган автомобиль йўли қуриш нияти афғон тупроғида давом этаётган уруш туфайли амалга ошмай турганини ачиниш билан таъкидлади. Бу йўл қурилишининг бошланиши қурол тутишга ўрганган неча юз минглаб кишиларни меҳнат, яъни ризқу рўз билан таъминлаш имконини берар эди.

Мулоқот давомида Президент айримларнинг Афғонистон ҳукуматига мухолиф бўлган Абдурашид Дўстумни «ўзбек генерали» деб аташларини тушунолмаслигини баён қилди. Ҳамонки, А. Дўстум Афғонистон фуқароси экан, демак, у Афғонистон генерали бўлади. Бинобарин, генерал унвонига эга, айтайлик, Ўзбекистон фуқароси қайси миллатга мансуб эканлигидан қатъий назар, ҳақли равишда Ўзбекистон генерали, деб аталади.

Мамлакатимизда қарор топган фуқаролар тотувлигига, мустақил Ўзбекистоннинг эркин демократик жамият қуриш йўлидаги фаолиятига Россиядаги айрим шовинистик кучлар ҳам хавф солиши мумкинлигини Ислом Каримов алоҳида таъкидлаб ўтди. Демографик муаммолар Ўзбекистонга хавф солмайди. Ўзбекистон раҳбари ўз фикрини Жанубий Корея мисолида исботлади. Корея Республикасида 2 миллион гектардан зиёд ҳайдаладиган ер мавжуд. Мамлакат аҳолиси 42 миллиондан зиёд. Ўзбекистон эса 4 миллион гектардан ортиқ ер майдонига эгадир. Мамлакатимиз аҳолиси 23 миллиондан ошди, холос. Рақамларнинг ўзиёқ юртбошимизнинг ҳақлигидан гувоҳлик беради. Суҳбат айланиб матбуот мавзусига келди. Россия матбуотида мамлакатимиз ҳақида бир қанча мақолалар ёзган «Известия» газетаси мухбири В. Вижутович матбуот Ўзбекистонда «тўртинчи ҳокимият» вазифасини қандай бажараётгани ҳақида савол берди.

Ислом Каримов бу ҳақда сўзлар экан, матбуот Ўзбекистонда ҳали Ғарбдагидек мавқега кўтарила олмаганини, аммо бу борада бир қанча ишлар амалга оширилаётганини, хусусан, тажриба ўрганиш учун ёш журналистлар хорижий мамлакатларга жўнатилаётганини маълум қилди.

Президент мамлакатда амалга ошаётган ишлардан раҳбар сифатида тўла қониқмаётганини айтди. Боқимандалик кайфиятидаги раҳбарлар ҳамон мавжудлигини, умуман боқимандаликни ўзининг асосий мухолифи, деб билишини қайд этди. Афсуски, бу иллатдан ҳанузгача қутила олганимиз йўқ.

Учрашув якунида юртбошимиз мамлакатимизга ташрифи ва Ўзбекистонда кечаётган воқеаларга қизиқиш изҳор этганлари учун россиялик журналистларга миннатдорлик билдирди. Уларнинг икки мамлакат халқлари ўртасидаги ўзаро дўстлик ва ҳамкорликка ҳисса қўшиш йўлидаги фаолиятига муваффақият тилади. Россиялик журналистлар самимий қабул, очиқ-ошкора суҳбат учун юртбошимизга ташаккур изҳор этдилар.

Суҳбат якунлангач, биз россиялик журналистлардан баъзилари билан фикрлашдик. Жумладан, «Озодлик» радиоси Москва бюросининг муҳаррири Владимир Кулистиков Ўзбекистон сафаридан олган таассуротлари хусусида бундай деди:

— Сафар давомида Ўзбекистон Президентининг ислоҳотларни амалга ошириш ва жамиятни демократиялаш йўлида қатъият билан ҳаракат қилаётганига гувоҳ бўлдик, — деди ҳамкасбимиз. — Биз Ўзбекистоннинг турли вилоятларида турфа касбдаги кишилар билан учрашдик. Уларнинг ўз келажакларидан кўнгли тўқ ҳолда яратиш, бунёдкорлик билан бандлигини кўрдик. Ўзбекистонда ислоҳотлар билан бир вақтда ўтиш даврида аҳолининг эҳтиёжманд қатламларига ижтимоий ёрдам кўрсатилаётгани ибратлидир. Ўзбекистоннинг Марказий Осиё минтақасида тинчлик ва барқарорликни таъминлаш борасидаги саъй-ҳаракатлари ўзга давлатлар томонидан муносиб баҳоланиши керак, деган фикрдаман.

Россиялик журналистларнинг мамлакатимизга сафари, юртбошимиз билан бўлган учрашуви республикамизда амалга оширилаётган ислоҳотлар ҳақидаги, бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтилаётгани хусусидаги уларнинг узуқ-юлуқ фикр ҳамда тасаввурларига барҳам беради, ёзилажак мақолаларида Ўзбекистондаги ҳақиқий ҳолат ўз ифодасини топади, деб ишонамиз. Зотан, юз марта эшитгандан кўра, бир марта кўрган афзал, деган гап ҳаммадан кўпроқ биз, журналистларга тегишлидир.

Амирқул КАРИМ,
(ЎзА).

ЭЛ МАНФААТИНИ КЎЗЛАГАН ТАМОЙИЛЛАР

Республика Президентининг «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» китобини ўқиб

ЯҚИНДА бўлиб ўтган йиғилишда қариялардан бири сўзга чиқиб, уруш қатнашчиларига давлатимиз томонидан яратилаётган имтиёзлардан хурсандлигини ифода эта туриб шундай деди:

— Менга Ғалабанинг 50 йиллиги муносабати билан қардош Украинанинг шу санага бағишлаб чиқарган медали ва гувоҳномаси келди. Қаранглар, мана, оддий нишон, энди бизнинг медалимизни унинг гувоҳномасини ва тагидаги маблағини унга солиштиринг. Қанчалик фахрлансак, ғурурлансак арзийдиган иш бу.

Ҳамма қарсак чалиб юборди. Йўқ, бу ерда бировнинг ишини пастга уриш эмас, балки юртнинг ўз кишилари учун нечоғлик кўрсатаётган ғамхўрлигини дилга туйиш, шу юрт фарзанди эканлигидан ғурурланиш ифтихори борлиги намойон бўлди, деб ўйлайман.

Республикамиз Президентининг «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» китобини синчиклаб ўқир эканман, унинг ҳар бобида билдирилган фикрларни туманимизда амалга оширилган ишлар билан солиштириб бордим. Бунда, албатта, ҳаёт йўлимизнинг машҳур беш тамойили кўз олдимдан кетмади. Маълумки, биринчи босқичда иккита ҳал қилувчи вазифани амалга оширилгани ҳақида китобда муфассал фикр юритилади. Жумладан, маъмурий-буйруқбозлик тизимининг оғир оқибатларини енгиш, тангликка барҳам бериш, иқтисодиётни барқарорлаштириш, иккинчидан республиканинг ўзига хос шароитлари ва хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда, бозор муносабатларининг негизларини шакллантиришдан иборат вазифалар ҳал этилди.

Тамойилларнинг бирида фуқароларни ижтимоий муҳофаза қилиш масаласига алоҳида эътибор берилган.

Президент фармонларининг йилномасига қараб, қизиқ бир йўналишга дуч келдим, 1990-1991 йилларнинг ўзида унга яқин фармонлар — аҳолини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилишга, уларнинг турмуш шароитларини яхшилашга, иш ҳақларини оширишга қаратилган экан. Бу ҳали мустақилликка қадам қўймасдан олдин бўлаётган ишлар. Масалан, «Кўп болали оналарга нафақа миқдорини кўпайтириш тўғрисида» (1990 йил 3 май), Республика аҳолиси шахсий хўжалигидаги моллар ва паррандаларни ем-хашак билан таъминлаш ҳамда уларда чорвачилик маҳсулотини кўпайтириш тўғрисида» (1990 йил 10 май), «Қишлоқ аҳолисини ичимлик сув ва табиий газ билан таъминлашни яхшилаш тўғрисида» (1990 йил 28 июль), «Умумтаълим мактабларининг ўқувчиларига умумий овқатланиш бўйича имтиёзлар берилиши хусусида» (1991 йил 16 апрель), «Ўзгалар парваришига муҳтож ёлғиз пенсионерларни ижтимоий ҳимоялаш юзасидан қўшимча тадбирлар тўғрисида» (1991 йил 27 май)да чиқарилган фармонлар мазмуни айнан беш тамойилнинг бирига келиб боғланади.

Халқимиз йиқилганни суяб қўйишга, етимнинг бошини силашга, турмуши оғир кечаётганга ёрдам беришга ва ўзганинг ҳолидан ҳар доим хабар олишга одатланган, яхшиликлар унинг қонига сингган, унинг имони шу меҳр билан йўғрилган.

Аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш мустақиллигимиз эълон қилиниб, янги жамият қура бошлаган дастлабки кунларимизданоқ бош йўналишлардан бирига айланди. Бу соҳада кўрилган чора-тадбирлар иқтисодий муносабатларнинг янги андозасига ўтиш йўлидаги қийинчиликларни бирмунча юмшатишга, янги турмуш изтиробларини тарқатиб юборишга кўмаклашди, дейишга барча асосларимиз бор.

Мен қилинган ишларнинг фақат биттаси устида фикр юритмоқчиман. Кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоялаш тўғрисидаги фармон 1994 йилнинг сентябрь ойидан бошлаб кучга кирди. Китобда янги босқичга ўтиш олдидан олдинги босқичдаги сабоқлар ва тажрибалардан фойдаланиш лозимлиги уқтирилиб «...Ижтимоий кўмаклашувда аҳолининг аниқ табақаларини мўлжаллаб иш тутиш, шу мададнинг имкони борича кўпроқ самарали бўлишига эришиш чоралари тўла-тўкис ҳисобга олиниши лозим» дейилган.

1992-1993 йиллар давомида меҳнат ҳақи, нафақалар ва стипендиялар олти марта оширилди. Ундан ташқари уруш қатнашчиларига ғалаба байрами муносабати билан, ижодкор ва тиббиёт ходимларига мустақилликнинг бир йиллик байрами қилиниши арафасида турли хил имтиёзлар берилди.

Ўшанда аҳолининг кам таъминланган табақаси бундан ажралиб қолиб ўзига хос бўшлиқ пайдо бўлганди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1994 йил 23 августдаги «Кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоялаш тўғрисидаги» фармони айнан шу бўшлиқни тўлдирди.

Бизнинг туманимизда салкам 30 минг оила бор. Йил якуни бўйича 10 миллион 516 минг сўм пул мана шу оилаларнинг ичидан энг кам таъминланганларга тарқатилди. Қаранг, биргина Тўйтепа шаҳридаги Гузар маҳалласидан 800 оила ёрдам пули олди. Йил давомида 5338 оила ёрдам пулининг энг юқори миқдори билан таъминланди.

Ҳаёт ислоҳотларнинг дастлабки босқичидаёқ республикамиз Президентининг «Бизнинг ўз тараққиет йўлимиз бор» деб айтган гаплари ниҳоятда тўғрилигини ҳамда белгиланган беш тамойил ҳар томонлама пухта ўйланган йўл эканлигини исбот этди ва этмоқда.

Халқимиз — болажон халқ. Лекин ўтиш давридаги иқтисодий қийинчиликлар фарзандларни замон талабига мос кийинтириш, овқатлантириш, қўйингки, болали оналарнинг ташвиши ошиб турган бир пайтда яна бир ижтимоий ёрдам тўғрисида фармон эълон қилинди. Бу «Болали оилаларга давлатнинг ижтимоий ёрдамини кучайтириш тўғрисида»ги Республика Президентининг 1995 йил 30 ноябрдаги фармонидир.

Бу билан иккинчи босқичда ҳам аҳолининг ёрдамга муҳтож қатлами доимо эътиборда бўлиши ва олиб борилаётган сиёсат халқпарвар эканлиги яна бир бор ўз исботини топди.

Ҳамид НОРҚУЛОВ,
Ўртачирчиқ тумани ҳокими муовини.

Республика футбол федерацияси ҳисобот конференциясидан

ЎТГАН шанба куни Ўзбекистон Футбол федерацияси ҳисобот конференцияси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистонда футболни ривожлантиришнинг ташкилий асослари ва принципларини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қароридан келиб чиқадиган хулосалар ҳамда 1996 йилдаги вазифалар ҳақида республика футбол федерациясининг президенти Зокиржон Алматов маъруза қилди.

ФИДОЙИЛИК ВА МАҲОРАТ КЕРАК

Докладчи таъкидлаганидек, Вазирлар Маҳкамасининг ушбу қарори халқ севган ўйин — футболни янада ривожлантириш, унинг нуфузини ошириш, Ўзбекистон футболини жаҳон даражасига олиб чиқиш учун муҳим дастуриламал эканлигини, бу қарорни бажариш учун нафақат футбол мутасаддилари, балки ҳамма — бу ишларга бош бўлган жойлардаги ҳокимликлардан тортиб, ташкилотлар, хўжаликлар, муассасалар, ҳомийлар, ҳар бир футбол шайдоси ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиши керак.

Ҳозирда республикада 4 та махсус футбол мактаби, 33 та болалар ва ўсмирлар спорт мактаблари, 255 та футбол бўлимлари мавжуд бўлиб, уларда 52 мингдан ортиқ ёшлар шуғулланмоқда. Сўзсиз Вазирлар Маҳкамасининг қароридан кейин улар сони ортиб, ёш футболчилар сафи кенгаяди. Шу жумладан, вилоятимиздаги «Дўстлик» клуби ҳузурида болалар футбол мактаби очилишига тайёргарлик кўрилмоқда. Бироқ бизни бир нарса ўйлантиради. Футболдан сабоқ олаётган ёшларнинг аксарияти кейинчалик турли сабабларга кўра ниятларини охирига етказа олмаяптилар. Ана шу 52 минг ўсмир йигитнинг лоақал 2 мингти келажакда етук маҳоратли ўринбосарлар бўлиб етишганда бугунги кунда олий табақа мураббийлари футболчиларни талашиб, бир-бирларига тош отиб юришмаган бўлармиди? Маъруза юзасидан бўлган музокарада сўзга чиққан мамлакатнинг тўрт карра чемпиони, Фарғонанинг «Нефтчи» жамоаси бош мураббийси Юрий Саркисян худди ана шу жумбоқни ечишга ҳаракат қилди.

— Мен йигирма тўққиз йилдан бери футболчиларга мураббийлик қилиб келяпман. «Нефтчи»га бош мураббий бўлиб тайинланганимдан сўнг мутасадди раҳбарлар олдига биринчи галда болалар футбол мактаби очишни талаб қилиб қўйдим. Ҳали иш бошламай ўз муаммоларини кўтаряпти, деб мендан ранжишганди. Лекин мен футболимизнинг эртасини ёш ўринбосарларсиз тасаввур этиб бўлмаслигини тушунтиришга ҳаракат қилдим. Мана, ўзининг кўплаб муносиб ўринбосарларига эга бўлган Фарғона футболи тўрт йилдирки, Ўзбекистонда карвонбошилик қилиб келмоқда. «Нефтчи-94» сафида ўйнаган жамоанинг деярли буткул аъзолари командани тарк этди. Ўтган йили эса энг етакчи ўйинчиларимиз «Пахтакор», МҲСК, «Навбаҳор» ва бошқа жамоаларга ўтиб кетдилар. Бироқ биз яна чемпион бўлдик. Бунинг боиси муносиб резервга эга бўлганимиздир.

Чемпионлар устозининг бу фикрига биз ҳам қўшиламиз. Ҳозирда олий ва биринчи табақа жамоалари сафида ўйнаётган футболчиларнинг деярли учдан бир қисмини тарбиялаган республика олимпия ўринбосарлари футбол мактаби бугунги кунда қиш мавсумида ўқув машғулотларини ўтказадиган спорт залига эга эмаслигини қандай изоҳлаш мумкин? Ҳақиқатан ҳам ўқув машғулотлари ўтказадиган спорт заллари, майдонларига эга бўлмай туриб, моҳир футболчилар етиштириш ҳақида гап ҳам бўлиши мумкин эмас. Шунинг учун ҳам қарорда янги ўйингоҳлар ва спорт комплекслари қуриш, олий ва биринчи табақа клублари ҳузурида ўсмирлар ва болалар командалари мавжуд бўлишлигининг зарур шарти эканлиги таъкидланган.

Футболимиз фахрийларидан Жўра Хоназаров ўз сўзида энг аввало Республикада футболни ривожлантириш учун қисқа муддатда икки бор қарор қабул қилинишининг катта аҳамияти ҳақида тўхталиб, ҳар кимдан уни амалга оширишда фидойилик кўрсатишни илтимос қилди. Конференцияда ўтган мавсум ғолибларига совринлар топширилди. Мукофотланганлар орасида вилоятимизнинг «Дўстлик» жамоаси борлиги қувонарлидир. Бу клуб ўйинчилари «Энг интизомли команда» учун таъсис этилган мукофотга сазовор бўлдилар. Янги мавсумнинг нишонлари кўрик-танловида ҳам вилоятимиз вакили бўстонлиқлик Дилшод Раҳматов ғолиб бўлди. Бир гуруҳ ҳакамларга ФИФА ёрлиқлари топширилди.

Фойега қўйилган Ўзбекистон футболи босиб ўтган йўлни ҳикоя қилувчи ранг-баранг фотосуратлар йиғилиш қатнашчилари эътиборини тортди. Яна шуниси диққатга сазоворки, шу ернинг ўзида «Динамо» спорт жамияти 30 хилдан зиёд ранг-баранг спорт формаларини харидорларга таклиф этиб, савдо кўргазмасини уюштирди. Шу куниёқ йигирмадан зиёд клублар ўзларига ёққан спорт формаларини харид қилиб олиш учун шартнома туздилар. Марҳамат, сизларга ҳам футбол формалари лозим бўлса ушбу жамиятга мурожаат қилишингиз мумкин. **Тошкент шаҳри, Пушкин майдони «Динамо» жамияти. Телефон: 68-74-12, 67-12-87.**

Ўзбекистон футбол федерацияси ижроия қўмитасининг янги таркиби сайланди.

Конференцияда Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси А. Азизхўжаев, қатнашди ва нутқ сўзлади.

Йиғилишда Тошкент шаҳар ҳокими К.Тўлаганов қатнашди.

БИРИНЧИ ИМТИҲОН

ЎЗБЕКИСТОН жисмоний тарбия ва спорт қўмитасида яқинда Хитойнинг Харбин ва Ябули шаҳарларида ўтказилган учинчи қишки Осиё ўйинларида қатнашган спортчиларимиз ва уларнинг устозларини шарафлаш маросими бўлиб ўтди. Унга спорт журналистлари ҳам таклиф қилиндилар.

УЗБЕКИСТОН жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси, делегация раҳбари Б. Махситов қисқача ахборот берди. Хитойда ўтказилган учинчи Осиё қишки ўйинларида республикамиз спортчилари биринчи бор қатнашган бўлишларига қарамай, уларнинг эришган натижалари муваффақиятли бўлди. Улар 16 мамлакат вакиллари орасида умумий бешинчи ўринни эгаллашди. Агарда жамоамиз сафида атиги 10 спортчи уч тур бўйича баҳс юритишганини инобатга оладиган бўлсак, уларнинг эришган натижалари ҳақиқатан ҳам қувонарлидир. Муз устида нафис учиш бўйича Татьяна Малинина хитойлик жаҳон чемпиони Лу Чендан сўнг иккинчи мукофотли ўринни эгаллади. Чирчиқлик Сергей Бренер эса бронза медали билан тақдирланди. Тўғри, мухлислар жаҳон кубоги соҳибаси Лина Черязовага катта умид боғлаган эдилар. Бироқ аввалги мусобақалардаги жароҳатдан буткул соғаймаган Л. Черязова имконият даражасида қатнаша олмай умумий бешинчи бўлди.

Биринчи ўринни эгаллаган Хитой спортчилари программанинг барча — тўққиз турида 174 вакил билан, Япония жамоаси 156, Қозоғистон спортчилари 126, Корея терма жамоаси 93 спортчи билан қатнашди.

Йиғилишда сўзга чиққан миллий олимпия қўмитаси президенти С. Рўзиев, фристайлчи Л. Черязова ва унинг устози Д. Ковунов бундан кейинги мусобақаларда Ўзбекистон спорт шарафини муносиб ҳимоя қилажакларини айтдилар. Барча спортчилар ва уларнинг устозлари қимматбаҳо совғалар ва пул мукофотлари билан тақдирландилар.

Ўзбекистонда қишки спорт турларига эътибор кучаймоқда. Келажакда «Чимён»ни қайта қуриш, кенгайтириш, спорт комплексини замонавий анжомлар билан жиҳозлаш ишлари мўлжалланган. Негаки Япониянинг Нагано шаҳрида 1998 йил бўладиган XVIII қишки олимпиадада қатнашадиган Ўзбекистон вакиллари асосан шу ерда машқ қиладилар.

Шарофиддин УМУРЗОҚОВ.

Кумуш медаль соҳибаси Татьяна МАЛИНИНА.

Бронза совриндори Сергей БРЕНЕР.

ЖАҲОНГИР ЧАВАНДОЗ

Жаҳонда ҳеч бир миллатникига ўхшамаган удумларимиз, халқ ўйинларимиз бор. Улоқ ҳам ана шу ўйинлар сирасидан. Ушбу қоралама ота-боболар удумини давом эттириб келаётган чавандоз йигит ҳақида

Бу воқеа ўтган йилнинг охирги кунлари бўлган эди.

Овжазсойнинг кенг ёнбағрида катта улоқ бўлаётир. Тоғбағирлари томошабинлар билан тўла. Ўртада чавандозлар от сурмоқда. Кўпкарига ҳакамлик қилаётган киши туя тикилганини эълон қилди. Ўртада отлар депсинади. Ердаги улоқни шунча отлар тўдасидан қайси мард чавандоз олиб чиқишига ҳамма ҳавасманд бўлиб боқарди. Ниҳоят қашқа тўриқ от тўдани ёриб чиқди. Оломон бир қалқиб тушди.

— Яна марра ўша қашқа тўриқда...

— Отасига балли-е, Жаҳонгир полвоннинг...

— Қандингни ур, чавандоз йигит... — деган қийқириқлар тутиб кетди майдонни. Қашқа тўриқ эса устидаги ола чопонли ёш йигитчани худди қушдай учириб борар, унга ҳеч ким етолмас эди. Жаҳонгир ўша куни даврани яна икки айланиб, улоқни маррага ташлаганда кучли қарсак ва қийқириқлар тутиб кетди Овжазни. Ҳакам яна Жаҳонгир чавандознинг номини эълон қилди ва унга каттагина туяни етаклатди. Бу ўша кўпкарида Жаҳонгирнинг маррага иккинчи бор улоқ ташлаши эди. Аввалги сафар битта тойга улоқ ташланганди. Бироқ шундан кейин улоқ ўйини анча давом этган бўлса ҳам Жаҳонгир маррага унчалик ошиқмади. Сабабини эса қуйидагича изоҳлади:

— Бошқалар ҳам умид билан келишган-ку, ҳамма совринни мен олаверсам... Бу чавандозлик удумига унчалик тўғри келмайди, инсоф ҳам бўлиши керак.

Унинг қашқа тўриғи Жаҳонгирга бахт қушидай гап. Бу қуш на қумри, на ҳудҳуд, на андалиб, на самандарга, на анқо, на ҳаққушга тенг. Бу тенгсиз, тимсолсиз...

— Улоққа тушган одам кўпчиликнинг назарида бўлади, кўпда эса ҳизр бор, — дейди Жаҳонгир. — Мана шу қашқа тўриғим билан кўпчиликнинг назарига тушдим. Мен учун энг қадрли дўст бўлиб қолди.

У ҳар сафар улоққа тушганида таваккал қилади. Зотан, таваккал тоғни йиқибди, ё таваккал деган эл на талқоннинг, на қалқоннинг ғамин ер, деб бекорга айтишмаган ахир. Одатда йигитнинг шери от чопади. Чавандознинг шуҳрати оти билан. Чавандозлик — бу ишқибозлик, куч, талант, отга чексиз меҳр демакдир. Жаҳонгир моҳир чавандозлиги ва мардлиги туфайли элга танилди. Бежиз айтишмаган: отда юрсанг эл танийди, деб. Қайси гурунгга борманг, ҳали уйланмаган, айримлар отасидан пул сўраб яшайдиган ёшдаги бу йигитнинг довруғини қилишади.

У билан суҳбатлашганимизда гап унинг қашқа тўриғи ҳақида борди. Ўзининг улоқчи отини кўрсатиб:

— Туркманистон томонларда отларнинг ахалтекин деган насли бўлади. Бу от ўша наслдан. Кўп ҳам семирмайди. Кўрдингизми, ўзи жуда нозикка ўхшайди, лекин ҳар қандай шароитда ҳам отларни етказмайди. Агар билсангиз соҳибқирон бобомиз Амир Темурнинг жангу-жадалларда минадиган «Кунўлғон» номли отлари ҳам шу наслдан бўлган, дейишади.

— Айтишларича, бу отни ёшлигидан ўзингиз тарбиялаган экансиз...

— Шундай бўлган, етимча эди жонивор. От ҳам дутордай гап. Эҳтиёт қилиб боқмасангиз тоб ташлайди. Ахир дуторни ҳар ким ҳар хил чалади-ку, — дейди Жаҳонгир чавандоз. — Отни ҳамма боқиши мумкин. Лекин чавандознинг отга қарагани бўлакча бўлади-да. Заргарнинг қўлига тушмаган гавҳар на узукка кўз ва на тақинчоққа безак бўлолмайди, от ҳам шунга ўхшаган гап.

Ўн ёшимдан бери от чопаман. Биласиз, уруғимизда чавандоз бўлмаган. Лекин амаким от боқарди. Унга қарашардим, отга болалигимдан меҳрим тушган. От жонивор фақат гапиролмайди. Лекин ҳамма ҳаракатларингизни, ниятларингизни пайқаб туради. Аҳамият берганмисиз, мен улоқда отимга мутлақо қамчи босмайман. Умуман қўлимда қамчи бўлмайди. Қашқанинг ўзи олиб чиқади мени тўдадан.

— Сизга улоқ текканда бошқа отлар аста-секин сизни қувишдан ҳам тўхтайди, бунинг боиси нимада? — сўрайман Жаҳонгирдан. У кулади.

— Бозорга тушган одам ҳолига қараб кунига ярайдиган нарсасини излайди-да, ахир олис йўлга от бормас, деган гапни эшитганмисиз? — дейди у.

Ўзининг айтишича, шу оти билан кейинги беш йил ичида юздан ортиқ совринни қўлга киритибди.

Миллатнинг довруғини, йигитнинг шаънини, ор-номусини баланд тутувчи Жаҳонгир чавандоз сингари эр йигитлар бор бўлсин юртимизда!

МЎМИН ҚАЮМ.

Хўжаликлардаги техникалар қанчалик яхши таъмирланган ва шай қилиб қўйилган бўлса, дала ишларини ўз вақтида ва сифатли ўтказиш мумкин бўлади. Тошкент туманида бу масалага ҳам алоҳида эътибор берилаётир. Суратларда: (юқорида чапдан) М. Фозилов номли жамоа хўжалиги тракторчиси Шукрулла Раҳматиллаев ўзига бириктирилган тракторнинг созлигини яна бир бор текшириб кўрмоқда. Жамоа хўжалиги механиги Б. Абдухолиқов, туман давлат техника назорати бошлиғи Ф. Султонов ва жамоа хўжалиги бош механиги Н. Маткаримовлар техниканинг қай даражада тайёрлаб қўйилгани ҳақида ўзаро фикрлашмоқдалар. Тумандаги Навоий номли жамоа хўжалигида ҳам (пастда) дала ишлари учун зарур бўлган техника барвақт шай қилиниб қўйилди.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

ЎЙЧИ ЎЙЛАГУНИЧА ТАВАККАЛЧИ ИШИНИ БИТИРИБДИ

Канопчилик ва каноп саноатини ривожлантиришдаги муаммолар ҳақида

Ислоҳот қандай боряпти?

БОЗОР тадбиркорларнинг жонига оро кирди-ю, бироқ, ўйлаб ўйининг охирига етолмай куним ўтса бўлди, деб юрган одамларни шошилтириб қўйди. Жумладан, кўп йиллар мобайнида каноп билан иш кўриб юрган Қуйичирчиқ туманидаги лубчиларнинг иши ҳам орқага кетди. Тайёр маҳсулотга харидор чиқмай, бозорлари касод бўлгач, туман хўжаликлари бу экинни қисқартириб, ерни бошқа экинларга бўшатиб беришга мажбур бўлдилар. Ишнинг шу хилда терс кетиши хомашёсиз қолган Кўрғонча, Гул, Солдатскдаги каноп заводлари маъмуриятини ҳам ташвишлантириб қўйди. Улар олдида энди икки йўл турарди. Биринчиси, осон йўл — иш ўринларини қисқартириб, ишчиларни бўшатиш, иккинчиси — анча қийин ва мураккаб йўл — ишлаб чиқариш соҳасини ўзгартириб, эски биноларда янги корхоналар очиш. Гул ва Кўрқонча каноп заводлари маъмуриятлари биринчи йўлни танлайдиган бўлдилар. Дастлабига Кўрғончада 47 киши, Гулда эса 90 ишчи билан хайр-маъзур қилишни режалаштирдилар.

Солдатск каноп заводи маъмурияти анча машаққатли бўлса ҳам оғир йўлни танлади.

— Тошкент тўқимачилик комбинати ва Янгийўл мебель фабрикаси билан шартнома тузиб, бўшаб қолган биноларда пахта титиш, калавалаш ва тўқимачилик бўйича қўшма корхона очадиган бўлдик, — дейди унинг раҳбари Рустам Одилов. — Комбинат ҳар учала цех учун зарур бўлган машина ва дастгоҳларни етказиб берадиган, умр бўйи канопни қайта ишлаш билан шуғулланиб келган ишчиларни қайта ўқитиб, хоҳишига қараб, тегишли касб ўргатадиган, мебель фабрикаси эса тайёр маҳсулотимизни сотиб оладиган бўлди.

Кўп ўтмай шартнома кучга кириб, тўқимачилик комбинати ўз зиммасига олган мажбуриятни бажаришга киришди. Пахта титадиган, ватин қавийдиган, ип калавалайдиган ва йигирадиган дастгоҳлар келтириб ўрнатилди. Яна бир бинода очилган тўқимачилик цехига 198 та тўқув дастгоҳлари жойлаштирилди. Маъмурият ишни шундай ташкил этдики, созловчилар дастгоҳларни ўрнатиб ва тайёрлаб бўлгунларича уларни ишлатадиган кишилар тўқимачилик комбинатида тажрибали усталар қўлида ҳунар ўрганиб қайтишди. Улар ҳам ўз навбатида корхонада ёшларни шогирдликка олиб, комбинатда ўқиб ўрганганларини уларга ҳам ўргата бошладилар.

Шундай қилиб ғоят қисқа вақт ичида собиқ каноп заводи биноларида корхона ишчилари учун бутунлай янги соҳага ихтисослашган қўшма корхона вужудга келди.

— Пахта титиш, йигириш ва калавалаш цехларимизда 14 киши икки сменада ишлайди, — дейди ишлаб чиқариш бошқарувчиси Азамат Отахожиев. — Тўқимачилик цехида эса дастгоҳларни 60 нафар тўқувчи қизлар бошқаряпти. Бир гуруҳ хотин-қизлар комбинатда ўқиб, ҳунар ўрганиб келгач, тез кунларда жамоамизда ишлайдиган ишчиларнинг сони 200 нафарга етади. Комбинат булардан ташқари корхонани хомашё билан таъминлашни ҳам зиммасига олган. Ишлаб чиқарган қаватлаб қавилган пахта ва тўқилган бўзни Янгийўл мебель фабрикаси ўз маҳсулотига ишлатиш учун пешма-пеш олиб кетяпти.

...Цехларда иш бир маромда боряпти. Бир томондан кириб келаётган той-той пахта мураккаб машиналардан ўтиб ипга, газламага айланиб, тайёр маҳсулот сифатида истеъмолчига жўнатилмоқда. Бу ерда ҳозирча бир кеча-кундузда 2040 метр, бир ойда эса 45 минг метр бўз тўқиляпти. Оз фурсатда корхонада илғорлар ва тажрибакорлар ҳам кўзга яққол ташланиб қолдилар. Уста ёрдамчиси Комил Иноятов, тўқувчилардан Умида Жаҳонгирова, Елена Троеглазова, Азиза Шербековалар энг кўп маҳсулот ишлаб чиқариш билан бирга ҳар бири бир неча ёшга мураббийлик ҳам қилмоқдалар. Олаётган маошлари ҳам шунга яраша — 3-3,2 минг сўм. Умуман, қўшма корхона туманда энг юқори маош тўлаётган жамоалардан бири бўлиб қолгани сабабли ҳам Солдатск шаҳри ва яқин атрофдаги қишлоқлардан ўнлаб йигит ва қизлар шу ерда ишлашни орзу қиладиган бўлиб қолишди.

— Муаммоларимиз ҳам йўқ эмас, — дейди корхона раҳбари Рустам Одилов. — Негаки, рўзғоримиз янги. Аммо ҳамма гап кутиб ўтирмай бу муаммоларни вақтида ҳал қилиб олишимизда. Ахир камчиликларимизни биров четдан келиб тузатиб бермайдида. Мана, масалан, бино совуқлиги сабабли ип йигириш цехимизни тўла ишга солиб юбориш қийин кўчяпти. Бундан ташқари комбинатни хомашё билан таъминлашни кўпайтирадиган вақт ҳам келди...

Суҳбат айланиб тумандаги каноп заводларида вужудга келган иқтисодий қийинчиликларга тақалди.

— Биз ҳам уни бошимиздан кечирдик, — деди Р. Одилов. — Бироқ вақтида хулоса чиқариб, ишни тубдан қайта қуриб олишга куч ва имкониятлар топдик. Менимча, бошқалар ҳам кутиб ўтирмай, вақтида ҳаракатларини қилишлари керак эди.

Бир вақтлар ишлаб чиқаришдан катта-катта даромадлар олиб келган Гул каноп заводи раҳбарлари ҳам қўшниларидан ибрат олиб, оғир вазиятдан чиқишнинг йўлини излаб кўришди. Корхонанинг бир қисмида ўзгариш қилиб, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни йўлга қўймоқчи бўлишди. Чунончи, гилам тўқиш цехини очишди, хотин-қизларни шу касбга ўқитишди. Аммо орадан кўп ўтмай хомашё йўқлиги сабабли бу иш ҳам ўз-ўзидан тўхтаб қолди. Натижада завод маъмурияти уч ой бўлдики, иш йўқлиги сабабли кишиларни узоқ муддатли таътилга чиқариб юборишга мажбур бўлди.

— Тумандаги каноп заводларининг шундай оғир аҳволга тушиб қолишига хўжаликларда каноп майдонларининг йил сайин қисқариб бораётгани сабаб бўляпти, — деди завод бош муҳандиси Озод Умаров. — Вазиятдан чиқишнинг йўли битта — у ҳам бўлса туманда каноп етиштиришни кўпайтириш.

Шу мазмундаги суҳбат кейинроқ туман ҳокимлигида ҳам давом этди.

— Ҳокимлик бу муаммони ҳал қилиш учун зарур тадбирларни белгилаяпти, — дейди ҳоким муовини Ҳамид Саидов. — Бу йил туман бўйича 1,5 минг гектар ерда каноп етиштириш режаланди. Хўжаликлар бу экин учун майдонларни бошқа соҳаларга зарар етказмайдиган қилиб ажратишга ҳаракат қиляптилар.

Туманда бу йил 1,5 минг гектар майдонга каноп экиладими, йўқми, буни вақт кўрсатади. Негаки, хўжаликларда бу соҳага ҳозирги муносабат масаланинг ижобий ҳал бўлишини мавҳум қилиб қўйяпти. Жумладан, «Хизмат» агрофирмаси раиси В. Кимнинг эътироф этишича, «каноп учун чорвачиликка зарар етказиб, озуқа экинлари майдонларини қисқартириб, ер ажратилган» эмиш. Бошқа хўжаликларда ҳам бу экинга энг чекка, «оғир», сув чиқмайдиган жойларни беришибди. Айрим хўжаликлар раҳбарларининг таъкидлашларича, каноп ғоят кўп меҳнат талаб қиладиган экин бўлгани сабабли унинг келажаги йўқ. Туманда канопнинг ўгай экинга айланиб қолганлигини яна бир мисол ҳам кўрсатиб турипти. «Пахтачи», «Меҳнатобод» хўжаликларида 120 гектар майдонда етиштирилган ўтган йилги ҳосил яқин кунларгача йиғиштириб олинмади. Агар у вақтида ўриб-йиғиб олинганида чиққан ҳосил каноп заводларини шу кунгача тўхтатмай ишлатиш имкониятини бериши ҳақидаги масала ҳеч кимни ташвишга солмай келаётганлиги кишини ажаблантиради...

Хуллас, Қуйичирчиқ туманида канопчилик билан боғлиқ муаммолар кўп. Бу масала ижобий ҳал этилса, тумандаги мавжуд икки корхонада ниҳоятда долзарб бўлиб турган ишсизлик муаммоси ҳам ўз-ўзидан ижобий ҳал қилинган бўларди. Аммо тадбиркорлар ҳам кутиб ўтирмай ўз навбатида шу соҳа ишчиларига ёрдам бериш, уларни иш билан таъминлашга ҳисса қўшишлари лозимлигини ҳаётнинг ўзи талаб қиляпти. Чунки халқимиз билиб айтганидай, ўйчи ўйлагунича, таваккалчи ишини битириб қўяди.

Рафиқ ТУРСУНОВ, «Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ҒОЛИБЛИК МАСЪУЛИЯТ ҲАМ ЮКЛАЙДИ

ЎТГАН йили Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг тўрт йиллигига бағишлаб ўтказилган «Мустақиллик, экология ва халқ саломатлиги» республика кўрик-танловида бошқа хўжаликлар қатори биз ҳам фаол қатнашишга аҳд қилган эдик. Бундан асосий мақсад хўжалигимиз ҳудудида атроф муҳитни мусаффо сақлаш, кўкаламзорлаштириш ва ободонлаштириш ишларини янги поғонага кўтариш эди.

Шу туфайли ҳам табиатни муҳофаза қилиш жамоамиз ҳар бир аъзоси учун муқаддас бўлиб қолди. Каттаю-кичик, кексаю-ёш, барча аъзоларимиз унда фаол қатнашдилар. Албатта, кўрик-танловда ғолиб чиқиш эмас, балки ўзимиз яшаб турган ҳудудни ҳар томонлама тоза сақлашга бўлган интилиш ҳаммамизни шунга ундади.

Хўжалигимиз катта ва кенг тармоқли. Ҳаммаси бўлиб 1965 гектар экин майдонлари бор. Шундан 204 гектарини боғлар, 560 гектарини узумзорлар, 499 гектарини очиқ экин майдонлари ташкил этади. Ўтган йил давомида хўжалигимизда 5523 тонна узум, 1915 тонна мевалар — олма, нок, ўрик ва бошқалар, 387 тонна сабзавот, 130 тонна картошка, анчагина миқдорда буғдой ва бошқа маҳсулотлар етиштирилди. Етиштирилган бу маҳсулотларнинг ҳаммаси экологик соф бўлди.

Жамоамиз шундай маҳсулотлар етиштиришга астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Шу мақсадда қишлоқ хўжалик экинлари заркунандаларига қарши кимёвий заҳарли моддаларни ишлатиш камаймоқда. Унинг ўрнига биологик соф усуллардан фойдаланиляпти. Ўтган йили ернинг ҳосилдорлигини ошириш учун минерал ўғитларни ишлатиш кескин камайиб, маҳаллий ўғитлардан фойдаланиш кўпайди. 4200 тонна шундай ўғит экин майдонларига чиқарилди.

Турли хил минерал кимёвий заҳарли моддаларни сақлаш ва ишлатишда белгиланган тартибларга қатъий амал қилинмоқда. Бундай моддалар махсус жойларда сақланади. Кимёвий моддалар билан ишлайдиган механизаторлар ва ишчилар тиббий кўрикдан ўтказилади. Заҳарли кимёвий моддалар ва минерал ўғитлари билан боғлиқ бўлган ишларнинг ҳаммаси табиатни муҳофаза қилиш қонунчилигига қатъий амал қилган ҳолда бажарилади.

Хўжалигимизда атроф муҳитни ифлослантирувчи қатор бошқа манбалар ҳам бор. Ҳозир бизда 6 та қозонхона ишлаб турипти. Уларни табиий газга ўтказишга эришганмиз. Бу шу манбалардан ҳавога чиқадиган заҳарли моддалар миқдорини мазут фойдаланилганидагига нисбатан бир неча баравар камайишига олиб келди. Тозалаш қурилмаларининг соз бўлишига эришилмоқда. Камчиликлар аниқланса дарҳол бартараф этилади. Шу туфайли ҳам чиқаётган чиқиндилар белгиланган меёрдагидан ошмаяпти.

Хўжалигимизда каттагина автомобиль транспорти корхонаси бор. Ҳозир 60 дан ортиқ турли маркадаги транспортлардан фойдаланяпмиз. Улар ҳам табиатни ифлос қилувчи манбалар ҳисобланади. Автомобиллардан чиқаётган заҳарли газларни доим текшириб турамиз. Бунинг учун мутасадди ташкилотлардан мутахассисларни жалб қилганмиз. Ҳар йили ками билан икки марта шундай текшириш ўтказилади. Заҳарли газни нормадан ортиқча чиқараётган автомобиллар қайта созланади.

2та хусусий сут-товар фермамизда ҳам экология ишлари кучаймоқда. Бу фермаларда чиқаётган гўнг махсус ажратилган жойларда тўпланади ва хўжалик экин майдонларига чиқарилади. Оқавалар эса махсус тозалаш иншоотларида тўпланади.

Хўжалигимизда ҳаммаси бўлиб 2 минг хонадон бор. Уларнинг 80 фоизи ичимлик сув ва 90 фоизи табиий газ билан таъминланган. Ўтган йили қишлоқ аҳолисини ичимлик сув ва табиий газ билан таъминлаш бўйича ишлар давом эттирилди. Шу туфайли 2 та Ҳосилдор ва Қизилту маҳаллалари хонадонларига газ ўтказилди. Бу йил яна 100 хонадонни газ билан таъминлашни мўлжаллаб турибмиз. Қисқаси хўжалигимиз ҳудудидаги барча хонадонларга тоза ичимлик сув ва табиий газ етказиб бериш тўла йўлга қўйилмагунча бу ишларни давом эттираверамиз. Бу йил турли хил ифлос оқаваларни тиндириш учун тозалаш иншоотлари қуришни мўлжаллаб қўйдик. Кўчалар ва сув тармоқларини тоза ҳолда сақлашга ҳаракат қилаяпмиз. Бунинг учун тез-тез шанбаликлар уюштириб турилади, уларда барча хонадонларда яшовчилар фаол қатнашадилар. Уйлардан чиқаётган ахлатлар ва чиқиндилар махсус транспорт ёрдамида мунтазам ахлатхоналарга ташиб кетилмоқда.

Биз хўжалигимиздаги барча қишлоқлар яшил либосга бурканган бўлишига қарамасдан кўкаламзорлаштириш ишларини тўхтовсиз давом эттирмоқдамиз. Ҳар йили бўш ётган ерларга ва ариқ бўйларига турли-туман мевали ва манзарали дарахт кўчатлари, айниқса, терак экиляпти. Биргина ўтган йили 3 гектар ерга кўчатлар экилди. Бу йил ҳам ками билан шунча майдонга кўчатлар экишни мўлжаллаб турибмиз.

Хўжалигимизнинг «Мустақиллик, экология ва халқ саломатлиги» вилоят кўрик-танловида қатнашган барча хўжаликлар ўртасида ғолиб деб топилгани ҳар биримизга ғурур бағишлаш билан бирга масъулият ҳам юклайди. Демак, биз бу ишларни ҳеч қачон сусайтирмаслигимиз лозим.

Қаюм ХОЛМИРЗАЕВ, «Қибрай» жамоа хўжалиги раиси.

Миннатдорчилик

ЯХШИЛАР КЎП

КЎПИНЧА ўзаро суҳбатларда «орамиздан меҳр-оқибат йўқолиб боряпти», деган гапларни эшитишга ҳам тўғри келяпти. «Юмушлар кўпайиб, яқин кишилар, қариндош—уруғлардан ҳол-аҳвол сўролмаяпмиз», деб ёзғиришади ҳам. Менимча, шундай бўлишига одамларнинг ўзлари сабабчи бўляптилар. Ўзгалар ҳолидан хабар олиб турган кишилар ҳаётда жуда кўп. Улар бошқаларга қўлларидан келганча меҳр-саховат кўрсатяптилар.

Бизнинг Ғазалкент шаҳар кўзи ожизлар жамиятида 112 нафар аъзо бор. Ногиронларнинг яхши-ёмон кунларида меҳридарё кишилар албатта тез-тез йўқлаб туришибди, улардан ўз мурувватларини аямаяптилар. Жумладан, Ғазалкентдаги вино, консерва, мармар, нон заводлари маъмуриятлари ишидан жамиятимиз аъзолари ҳамиша миннатдорлар. Улар кўзи ожиз ногиронлардан меҳрларини дариғ тутмай, моддий ва маънавий жиҳатдан қарашиб туришибди.

Мен шунга ишонаманки, бундай мурувватли, саховатли одамлар ишлаётган жамоа аъзоларининг фарзандлари ҳам ўз ота-оналари сингари меҳр-оқибатли бўлиб вояга етадилар.

Ҳурматли таҳририят ходимлари, сизлардан илтимос, газетангиз орқали бизнинг самимий миннатдорчилигимизни ушбу саховат эгаларига етказсангизлар.

Ғазалкент шаҳар кўзи ожизлар жамияти аъзолари номидан Нурмуҳаммад ТЎҚТАРОВ.

Шундайлар бор бўлсин

ҚЎРҒОНБОЙНИНГ ЖАСОРАТИ

ШУ ЙИЛ 26 январь куни кечки пайт эди. Болтабой аканинг ўғли Раҳимжон сигирини суғориш учун шаҳар ўртасидан оқиб ўтадиган канал бўйига олиб чиқди. Бирдан унинг кўзи сувга чўкаётган аёл киши билан икки ёш болага тушди. У жон-жаҳди билан акасини ёрдамга чақирди. Югуриб келган Қўрғонбой бир зум ўйлаб ҳам ўтирмай ўзини қиш чилласининг муздек сувига отди. Сузиб бориб тўрт яшар чамасидаги ўғил бола билан тўққиз ёшли қизчани ушлади-да, қирғоққа олиб чиққач, қайтадан яна ўзини сувга ташлади. Сувнинг совуқлигидан ҳолдан тойиб беҳол бўлиб қолган аёлни қирғоққа тортиб чиқди. Ёш болани кўтарганича уйга олиб кирди. Воқеадан хабар топган Болтабой ака Алиев, Онажон Тўхтаназарова ва Садриддиновлар оиласи ҳам қирғоқда қолган қизча билан унинг онасини уйга келтириб, «Тез ёрдам» хизмати келгунига қадар кийимларини алмаштириб, биринчи тиббий ёрдам кўрсатдилар. Она болалари билан оғир аҳволда Чирчиқ шаҳар касалхонасига олиб келинди. Шифокорларнинг ҳаракати билангина уларнинг ҳаёти сақлаб қолинди.

Сўнг маълум бўлишича, Тошкент шаҳридаги Лисунов кўчаси 58-уйининг 72-хонадонида яшайдиган Феруза Эргашева фарзандлари билан меҳмонга келишаётган экан. Йўлни қисқартириш мақсадида канал устига ўрнатилган осма кўприкдан ўтмоқчи бўлишибди. Кўприк устига келганда Ферузанинг кўзи тиниб, оёғи сирғаниб сувга тушиб кетибди. Онасининг қўлини ушлаб келаётган бола ҳам сувга йиқилибди. Буни кўрган Шаҳноза қўрқиб кетиб, уларни қутқариш ниятида ўзини сувга отибди...

Эргашеваларнинг халоскори — 22 ёшли Қўрғонбой Алиев Чирчиқ шаҳридаги ғишт заводида ишлайди. Раҳимжон Алиев эса 27-ҳунар-техника билим юртида таълим олаяпти. Ҳалол меҳнат қилиб ҳозирги кунда кексалик гаштини сураётган Болтабой ака билан Манзура опа ўз фарзандлари билан ҳар қанча фахрлансалар арзийди.

К. ИСРОИЛОВ, Чирчиқ шаҳар ИИБ бошлиғининг ўринбосари, милиция полковниги.

ИЙДИ ФИТР МУБОРАК!

Бисмиллоҳир Раҳмонир Роҳийм. Алҳамдулиллаҳи робил ъаламин вал оқбатилил муттақин вас салату вассаламу аларасулиҳи Муҳаммадин ва ало, олиҳи ва асҳобиҳи ажмаин. Аммо баъд:
Ассалому алайкум ва раҳматуллоҳи ва барокотуҳу.

Улуғ Тангримиз бўлган Аллоҳга чексиз шукроналар ва тасаннолар бўлсинким, ислом оламида шодлигу ҳурсандчилик байрами катта тараддуд ила адо этилмоқда. Мустақиллик шарофати-ю, Президентимиз фармонлари туфайли муқаддас Ийди Рамазон ва Ийди Қурбон — байрам кунларини дам оладурғон кун деб эълон қилинди. Умуман, истиқлол ҳаётимизнинг маънавий баракатига муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. Айниқса, мустақиллигимизнинг тарихий беш йиллиги билан 1996 йилни Ҳазрати соҳибқирон Амир Темур йили деб эълон қилиниши эзгу кўнгилларни нурафшон этиб юборди. Ҳар йили мўъмин мусулмонлар Маккаи Мукаррамага Ҳаж ва Умра сафарларига бориб келмоқдалар. Биргина Тошкент вилоятимизда 80 га яқин масжидларда ибодат амаллари бажарилмоқда. Телевидение, радио, газета ва журналларда «Маърифатнома», «Субҳидам» сингари чиқишлар, кўрсатувлар давом этмоқда. «Муҳаммадун Расулуллоҳ» фильмининг рўзаи рамазон кунлари бериб борилиши халқимиз ғурурини кўтариб, ислом тарихи, пайғамбарлар шажараси, динни тўғри тушуниш илмларини ўзлаштириб олишларимизда амалий озуқа вазифасини ўтамоқда, мусулмончиликка янги мушоҳада билан қарашга ўргатмоқда. Бундай савоб ишларни Ўзбекистонимизнинг турли жабҳаларида учратишимиз мумкин.

Не бахтки, ийди фитр муборак бўлди. Аҳли муслим ва муслималар учун шул ойнинг йигирманчи куни — ҳайит шодиёналари бошланади. Бу кун шодлик ва хурсандчилик кунидир. Шуни айтиш жоизки, ислом аҳлига бир йилда икки бора ҳайит байрами мушарраф бўлур. Уларнинг бири — ийди фитр (рамазон ҳайити) бўлса, иккинчиси — ийди қурбон (қурбон ҳайити)дир. Фитр ҳайитининг маъноси — рўзадан чиқиш байрами ҳисобланади. Қурбон ҳайитида қурбонлик қилинур. Фитр ҳайити Рамазон ойи тугагач, шаввал (ҳижрий йил ҳисобининг ўнинчи ойи)нинг биринчи кунида бўлса, қурбон ҳайити зулҳижжа (қамария йил ҳисобида ўн иккинчи ой)ойининг ўнинчи кунида бўлади. Ҳайит кунларида ислом аҳли шодлик ва хурсандчилик қилганликлари учун ушбу кунларни ҳайит (яъни, хурсандчилик) кунлари дейилади.

Хўш, нима сабабдан хурсандчилик қилинади? Чунки бу кунларни улуғ кўриб фақирларга садақа берган кишиларнинг ва ҳам ихлос бирла тавба ва истиғфор қилган кишиларнинг гуноҳларини авф қилмоқлик ваъда қилинган.

Фитр ҳайити кунида тонг отгандан сўнг, ҳайит намозини ўқимасдан илгари фитр садақаси бериш, иккала ҳайитларда тонг отгандан сўнг туриб ғусл қилиш (устидан сув қуйиб ювиниш), мисвоқ ила оғизни поклаш, яхши либослар кийиш, хушбўй нарсалар сепиш, намоз ўқиладурган ерга пиёда бориш, борар-қайтарда фақир ва мискинларга садақа бериш, кўп жамоат ҳайит намозига тўпланган вақтда қиёмат куни ва маҳшар (ўлганлар тирилиб, сўроққа тортиладиган) кунларини хотирага тушириш, астойдил тавба ва истиғфор қилиш, ҳаром ишларни аралаштирмасдан ҳайит байрамларини шодлик билан ўтказиш суннатдир.

Шунингдек, ушбу байрам кунлари фақат яхшиликлар ҳақида ўйлаш, ўйин-кулги қилиш, ашула, шеърлар айтиш, чиройли кийимлар кийиб юриш, ота-онаси, ака-укалари, опа-сингиллари, яқин қариндошу уруғлари, дўст-биродарлари, қўни-қўшнилари, бева-бечоралар, мискинлар ҳолидан хабар олиш булар инсоний фазилатларимизни билдириб, ҳайит кунларининг қандай байрам эканлигидан далолатдир. Бу байрамларда ўтганлар ёд этилади, ногиронларга меҳр-мурувват кўрсатилади. Кўпроқ савоб ишлар қилинади, эзгу мақсадлар хаёли билан юрилади. Қабристонлар, зиёратгоҳларни озода ва кўкаламзорлаштириб қўйилади.

Демак, асосий мақсад халқимизнинг бахт-саодати учун ғамхўрлик, эътибор кучаяди. Дўстлик, ҳамдардлик, ширинсуханлик ортади. Иноқлик, орият, меҳр-оқибат, муҳаббат ҳислари ривожланади.

Мана шундай кунлари аҳли муслим ва муслималар Аллоҳни ёд этадилар, шукроналар қилиб, Яратгандан мағфират сўрайдилар.

Дунё халқига тинчлик, эсонлик, узоқ-умр тилайдилар. Мустақил республикамиз равнақига ўз улушларини қўшиш иштиёқи билан демакки банд бўладилар. Қарияларимиз эса ёшлар тарбияси ҳақида сўзлайдилар. Шундай эркан, бу кун, бу байрам — улуғ ва буюк, кароматли ва шарофатли, оқибатли ва садоқатлидир. Барчамизга ушбу эзгу амаллар кўпроқ насиб этишини сўраб қоламиз.

Муроджон МИРЗАЕВ,
тарих фанлари номзоди.

1996 йил — Амир Темур йили

СОҲИБҚИРОН МУРУВВАТИ

УЛУҒ бобомиз Амир Темурнинг ҳаёти, мамлакатга раҳбарлик қилиш, эл-юрт ташвиши билан яшаганлиги ва бу йўлда шунингдек, ислом динига эътиқод ва садоқатда, саховатпешалик, мурувват ва шафқатни, адолатпарварликни ўз умрининг мазмуни деб билганлигига оид кўп ҳикояларни ўқиганмиз, эшитганмиз. Вақфнома ҳужжатини қандай расмийлаштирганлигига оид маълумотлар ҳам шулар жумласидан бўлиб, бу ҳужжат унинг Оллоҳ йўлига — ислом динига эътиқоднинг юксак бўлганлигига шоҳидлик беради. Хўш, ВАҚФ нима ўзи?

ВАҚФ — бу ислом қонун-қоидаларига оид ва хайрли мақсадлар, Аллоҳ йўлига ажратилган мол-мулклардан иборатдир. Мусулмон давлатларида мактаб ва мадрасалар, аҳоли учун мусофирхона, етимхона ва касалхоналар қурила бошлаб, ана шу бинолар учун бўладиган маблағлар — харажатлар ва бошқаларни таъминлаб турган. Бино эгаси доимий даромад бериб турадиган жойлар: ер, тегирмон, ҳаммом, дўкон, карвонсарой, ҳунармандчилик корхоналари ва бошқаларни шу бино ёки жой маъмуриятига қозихонада расмийлаштирилган ҳужжат — вақфнома билан ўтказиб берилган. Вақфдан келадиган даромад дин, маданият ва маориф ишларига сарфланарди.

Биз учун муҳим бўлган Амир Темур вақфи алоҳида аҳамиятга эга, чунки бу манба Соҳибқироннинг баъзилар айтганидек, «фақат босқинчилик билан шуғулланган»лиги ҳақидаги бўҳтон маълумотларни чиппакка чиқаради.

1897 йил 29 августда Туркистон генерал-губернатори меҳмонхонасида Туркистон археологик ҳаваскорлар тўгарагининг умумий мажлисида шу ҳақда фикр билдирилиб, Амир Темур Вақфномаси қуйидагича келтирилган.

(Ўзбекистон жумҳурияти марказий ҳужжатхонасидан олинган Амир Темур фармонидан парча келтирамиз).

«Оллоҳ таолодин... нажот сўраб, ушбу қасрни барпо айлаб ва қуйидоғи шартларни баён қиладурмен: мен ким Амир Темур Кўрагон Баҳодир Султон ибн Тарағай, ҳурматға лойуқ вақибларумға сув ва ерларумдин ажратиб бермакну ният айладум, демаккум: хўжанлуқларнинг ҳовуз бошидин бошлаб, жикки ариғи суви ва атрофидоғи ерлари бирлан, оқжар орқали то табаррук Қул Хайр ота қадамжоларуғача бутун сув ва ерларни вақф — Султон Хўжа Аҳмад Яссавийға — тортиқ қиладурмен! Менинг бул қулмушум Оллоҳга хуш келсун. Ҳозурда ва келғусида шариат бурлан келушулғон ҳолда фуқароларға тақдим айладум ва ер-сувларни чегаралаб бердум.

Ҳеч кум хўжанлуқлардин ташқари бул ерлардин фойдалана олмағай ва экун экмағай. Бул вақф ҳаётнинг охириғача сақлунуши шартдур.

Вақфда белғулонғон шартлар қуйидоғулардур:

1. Икки қори бўлмоғи ва алар Қуръони Каримни уқушлари шартдур. Негаки, Қуръонни ўқуш, бул Қуръон бирлан менинг мозорим ёруғланур.

2. Ҳазрат Султон Яссавий тенг Садир шайх деған уқаси бўлғонлуғини, Садир шайхни эса Ботир Али шайх (Хусайн шайхнинг ўғли) ўғлу бўлғонлуғуни эътиборга олиб, Ботир Али Шайхни савийларнинг қориндоши бўлғонлуғуни ишонч ҳосил айлаб, мен Ботир Али Шайхни Вақфнинг мутаваллиси этиб тайунлурмен. Ҳеч кусонға нусбатан ўзбошумчолуқ қилмаслуғу ва онинг ворусларун абадул-абад ҳафа қилмослуғу шартдир.

3. Мутавалли тўрт кишини ишға қабул этмоғи шартдур: икки киши сув тошумоғу ва икки киши масжиднинг ерини (ва ҳовлусуни супурушу ва кўруқлашу учундир.

4. Хўжалуқларнунг ҳовузи атрофудоғу боғни ва онға икки кишини соқчи айладум.

5. Ботир Али Шайхдин бўлак ҳеч кум бул вақфнинг хўжайини бўлолмағай. Ул тушғон даромадни йўғуб боруши шартдир.

6. Ҳар душанба ва жума кунлари масжидда художўйларға халим тайёрлануши шартдур. 2,5 ботмон буғдойдин ва 2 ботмон гўштдун бўлур учун керакли туз ва ўтун берулушу керакдур. Бул ҳалимдан камбағаллар, етимлар фойдаланмоғу шартдур. Йилиға 100 туяға ўтун тахланушу лозумдур. Икки қориға йилиға 150 пуд буғдой тайунлонмоғу керакдур.

7. Ҳамма қурғуз, ўзбек, қушлоқ ва шаҳарлуқлар ва ҳукмдор кишилар, вақфга бўйсунуб, онинг ишлариға аралашушлари керак эрмас.

Менинг бу сўзларим ҳамма келажак Амир ва бошқа амалдорлар билан тасдиқланмоғи ва хўжанлуқларну ҳафа қилмослуғу керакдур. Бўлмасам, мен алар бирлан нариғи дунёда довлашурмен. Олдун айтғонимдек, вақфни кўп жойларға тайунладум. Шулардин қора сув булоғидоғи жойға Авлиё Мир Саид Ваққосни тайунладум.

8. Бутун вақфлар бирлан хўжайунлуқни ул мутавалий қилмоғи шартдур».

(Пастда Қози Камолиддиннинг иккита муҳри бўлиб, тепасида тилла ранг суртилган кичик муҳр бор. Унда битта сўзни тушунса бўлади: «Амир Темур 735-йили туғилган, 771 йилда дунёни забт этган, 807 йили вафот этган).

Эътибор беринг-а: Соҳибқирон ҳар душанба ва жума кунлари масжидда ҳалим тайёрлашни тайинлар экан, бу ҳалимдан энг аввало етим-есирлар учун фойдаланилишини шарт қилиб қўяди. Юқоридаги маълумот улуғ бобокалонимизнинг адолатпарварлигидан яна бир нишонадир.

Амир Темурнинг улуғлиги, давлатни узоқ йиллар барқарор бошқарганлиги, мамлакатни ободонлаштириш, сон-саноқсиз жангу-жадалларда ғалаба ҳамиша унга ёр бўлганлигининг «сир»и ҳам балки шундадир.

ДОНОЛАР ИЛМ ҲАҚИДА

РАСУЛОЛЛОҲ:

● _«Илм эгалланг! Илм саҳрода — дўст, ҳаёт йўлларида — таянч, ёлғизлик дамларида — йўлдош, бахтиёр дақиқаларда — раҳбар, қайғули онларда — мададкор, одамлар орасида — зебу зийнат, душманларга қарши курашда — қуролдир»._

МАЖИД ХАВОФИЙ:

● _Амалий (илм) охиратдаги бахт-саодат учун ёки бу дунёдаги ҳаётни тартибга солиш учун хизмат қилади._

● _Илм намояндаларига баҳиллик қилма, зеро илм хазинадирки, ундан қанча фойдалансанг ҳам, бойликдан фарқли ўлароқ, барибир кўпайиб бораверади._

● _Илм ҳақиқий бойлик, ақл эса ҳамма нарсадан аълороқдир. Илм ва амалсиз тафаккур ҳам бўлмас._

● _Илмни амалда қўллай олмас экансан, кўп билишингдан фойда йўқ._

● _Илмни дўст, бекорчи ҳаётни душман тутгил._

СЕВГИ МУҲАББАТ ҲАҚИДА

● _Ўзининг ҳақиқий маҳбуби чиройини кўриб турган одам бошқанинг гўзаллигига қарамайди. Қараганда ҳам уни кўрмайди._

● _Баъзилар ўз руҳий ҳис-туйғуларига асир бўлиб ва табиий мойиллик исканжасидан чиқмай, фаҳш, бузуқлик ва хушторликни севги-муҳаббат деб биладилар._

● _Бир-бирини севмайдиган, бир-бирлари билан иноқ яшаш ўрнига, ораларида доимо ихтилоф, жанжал чиқиб турадиган эр-хотин бир умр шундай яшаганларидан кўра ўзларига бошқа умр йўлдош топиб, бахтларини синаб кўришлари учун Аллоҳ таоло талоқни шаърий қилди. Балки улар энди янги умр йўлдошлари билан бир умр тинч-тотув яшашар._

Муборак кунларга етказганига шукр. Даврон АҲМАД сурати.

МУҲАММАД АЛАЙҲИССАЛОМ ВАСИЯТ ҚИЛМИШЛАР...

Ҳазрати Али каррамаллоҳу важҳадин ривоят қилибдурларки, айтдиларки: «Бир кун сарвари олам— Муҳаммад Мустафо саллаллоҳу алайҳи вассаллам мени ҳузурларига талаб қилдилар. Вақтики, хизматларига бордим, менга меҳрибонликлар қилиб айтдилар:

— «Ё Али, сен менга Мусо алайҳиссаломнинг Хорун деган акаси каби яқинсан. Лекин Хорун каби пайғамбар эмассан. Чунки мендан сўнгра пайғамбар чиқмас.

— Ё Али, бу кун сенга бир васият қилурманки, уни асрасанг дунёда яхши ҳолда бўлғайсан. Агар ўлсанг, шаҳид бўлғайсан». Аввалги ва охирги илимлар ушбу васиятномада айтилгандир.

— Ё Али, мунофиқнинг уч аломати бордир: сўзласа ёлғон сўзлар; ваъдасиға хилоф иш тутар; омонатга хиёнат қилар.

— Ё Али, оқилнинг уч аломати бордир: дунёни хор ва тубан тутар; жафога сабр этар, қийинчилирларга чидар.

— Ё Али, аҳмоқнинг уч аломати бордир: Аллоҳ Таолонинг фармонларини бажо келтирмас; беҳуда сўзларни кўп сўзлар, яъни Аллоҳ таолонинг зикридан ҳоли, беҳуда сўзларни сўзлар; бандаларнинг орқасидан ғийбат этар.

— Ё Али, олийҳимматлик, саҳийликнинг аломати учдир: қасос олишга қодир бўла туриб, авф этар; молининг закотини тўла берар; меҳмонни эъзоз-икром этар.

— Ё Али, беш нарса бордирки, дилни ўлдирадир: кўп емоқ; кўп ухламоқ; кўп кулмоқ; дунё ғамини кўп емоқ ва ҳаромни емоқ.

— Ё Али, зинҳор ҳожатларингни азон бирла такбир орасида сўрамағил, балки, фарз намозини ўқигандан сўнг тилагилки, дуоинг қабул бўлар.

— Ё Али, жаннатнинг эшигига битилгандирки: «Жаннат баҳилларга, риёкорларга ва ота-оналарга озор берганларга ҳаромдир».

— Ё Али, ҳар кимнинг маоши ҳалол бўлса, дин ва эътиқоди қувватлик бўлар, кўнгли тор бўлмас, кўзи Аллоҳ Таолонинг хавфидан гирён бўлар ва дуоси қабул бўлар. Ул банданинг ризқи беҳиштдан келар ва дини маҳкам бўлар. Дили қоронғу бўлмас ва ҳақ йўлни танигай.

— Ё Али, ёлғончида вафо бўлмас, баҳилда мурувват бўлмас ва ёмон халқда жувонмардлик бўлмас.

— Ё Али, саҳар турадиганларни ўз фарзандларингдек азиз тутгил.

— Ё Али, майизни кўп егил, фасоҳатни зиёда қилар.

— Ё Али, бу васиятларимни мендан ўргангилки, мен уларни Жаброил алайҳиссаломдан ўргандим.

«ҲАДИС»ДАН

● _Бешта нарсадан олдин бешта нарсани ғанимат билинг: ўлимдан олдин тирикликни, бетобликдан олдин саломатликни, бандликдан олдин бўш вақтни, кексаликдан олдин ёшликни, фақирликдан олдин бойликни ғанимат билинг._

● _Бидъат-хурофотга берилганлар халқ ва ҳалойиқнинг ёмонларидир._

● _Мақбара ва ҳаммомдан бошқа ер юзининг ҳаммаси намоз учун яроқлидир._

● _Ислом, яъни мусулмончилик ошкора нарсадир, иймон эса дилдадир._

● _Сабр ва бардош Тангридан, шошқалоқлик эса шайтондандир._

● _Таомнинг баракаси — ундан олдин ва кейин қўл ювишдадир._

● _Яхшилик — эскирмайди, гуноҳ — унутилмайди, жазоловчи (Тангри) эса ўлмайди. Хоҳлаган ишни қил, диёнатинг қандай бўлса, жазоинг ҳам шундай бўлади._

● _Бир-бирларингизга хайрэҳсонли, меҳр-оқибатли бўлиб, қўл бериб сўрашиб юринглар, шунда дилларингиздаги ғиллу ғашлик кетади._

● _Бозорларимизга четдан мол олиб келиш гўё Тангри йўлидаги жиҳод кабидир. Бозорларимиздаги нарсаларни уйида яшириб сақловчи одам гўё Тангри китобидаги худосиз кабидир._

● _Жиҳод тўрт хилдир: 1. Амри маъруф (яхши ишларга буюриш). 2. Наҳйи мункар (ёмон ишлардан қайтариш). 3. Ўзининг зарарига бўлса ҳам рост сўзлаш. 4. Фосиқ киши масхара қилса, унга чидаб туриш._

● _Хизматчиларга яхши муомалада бўлиш — баракадир, аҳлоқсизлик — шумликдир, аёл кишига итоат қилмоқлик — надоматдир. Садақа эса балони қайтарувчидир._

● _Ҳар бир мўъминнинг зиммасида учта ҳақ бордир: 1. Мисвоқ (тиш тозалагич) тутиш. 2. Жума кунлари ғусл қилиш. 3. Аёлининг хушбўй нарсаларидан олиб ўзига сепиб туриш._

● _Ҳаё — иймондандир._

● _Ҳақингни хоҳ мукаммал, хоҳ ками билан бўлса-да, ҳалол қилиб ол!_

● _Имкониятларинг ва тоқатларингга яраша ибодат қилинглар. Сизлар чарчайсизлар, лекин Тангри зинҳор чарчамайди._

● _Хотинларнинг яхшиси эрини кўзини қувонтирадиган, амрига итоат қиладиган ва у ёқтирадиган нарсасини ёқтирадиган ва ёқтирмайдиганини ёқтирмайдиган бўлади._

● _Дин — насиҳатдан иборат._

● _Қийналиб нафл рўза тутгани билан Оллоҳнинг берган неъматларига шукур қилмайдиган кишининг савобидан рўзасиз бўлса-да, еган таомига шукур қилиб юрадиган кишининг савоби улуғдир._

● _Ота-оналарининг кексалик вақтида ҳар иккисини ёки бири бўлмаганда бошқасини рози қилиб, жаннатий бўлиб олмаган фарзанд хор бўлсин, хор бўлсин ва яна хор бўлсин._

«УЗЛЕКИМПЭКС» ташқи иқтисодий хўжалик ҳисобидаги фирмага 1993 йил 7 апрелда Ўзбекистон Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги томонидан берилган, Давлат реестрига № ВФ-А/352 рақами билан киритилган экспорт-импорт гувоҳномаси

ЙЎҚОЛГАНЛИГИ ТУФАЙЛИ

бекор қилинади.

Фирма манзилгоҳи: 700069, Тошкент ш., М. Мирпулатов кўч., 1-«А».

МАҲАЛЛА ФАОЛЛАРИ КЎМАГИДА

ҚУТЛУҒ айём арафасида пойтахтимизда яна бир масжид қад кўтарди. Юнусобод туманидаги «Оқтепа» маҳалласи оқсоқолларининг кўп йиллар давомидаги орзуси бўлган бу бинони тиклашда шу ҳудудда истиқомат қилувчи меҳнат фахрийлари — Отабой ота Турсунов, Асат Қори ота, Аҳмадхўжа Баҳромов, Сайфиддин Салоҳиддинов, Убайдулла Маҳкамов, Лутфуллахожи Яҳё ўғли, Рафиқ Турсуновлар ташаббус кўрсатдилар.

Уни бунёд этишда маҳалла аҳли фаол қатнашди. Айниқса усталар — Йўлчи Абдураҳмон ўғли, Шарофиддин Далабой ўғли, Усто Эргаш, Мирзакарим Комил ўғли, ака-ука Усмон, Алмат Пирматовларнинг ҳиссаси муносиб бўлди.

Асосан хашар йўли билан қурилган бу даргоҳ фақат «Оқтепа»ликларни эмас, қўшни маҳаллаликларни ҳам хушнуд этди.

Ноширлар туҳфаси

ҲАЗРАТИ ПАЙҒАМБАР ҲАЁТИ

Бу янги китоб Туркия Диёнат ишлари бошқонлиги нашридан таржимадир. Уни турк тилидан Иброҳим Йўлдош Жўрабой ўғли ўзбекчага ўгирган. Моворооннаҳр мусулмонлари идораси раиси муовини Абдулазиз Мансур таҳрири остида чиққан. Уни журналистлар Муроджон Аминов, Даврон Раҳимбеков нашрга тайёрлаганлар.

Ҳазрат пайғамбаримиз Муҳаммад Алайҳиссалом ҳаёти ўзига хос хусусиятларига эгадир. Унинг фаолияти ўқилган сари инсонлар назарида янада улуғлашиб боради. Яқиндан танишилган сайин янада кўп ҳаяжон бахш этади. Унинг ҳаёти инсонларга меҳр-шафқат, фазилат ва самимият билан тўла. У башариятга Оллоҳнинг энг мукаммал дини бўлган исломиятни танитди.

Усмон Кески ўғли қаламига мансуб бу китоб ўқувчиларга Ҳазрати Пайғамбарнинг ҳаётини қисқа лавҳалар билан ифодалаб беради ва унинг ҳаёти билан боғлиқ бўлган кенг ҳажмда ёзилган асарларга кириш вазифасини бажаради. Китоб охирида асри саодатнинг санавий жадвали келтирилган.

Асар Ислом мактабларида Қуръон илмини ўрганишда қўлланма вазифасини ўтайди. Айни вақтда ундан исломиятга ихлос қўйган кенг ўқувчилар оммаси фойдаланиши мумкин.

25 минг нусхада чоп этилган «Ҳазрати Пайғамбар ҳаёти» («Сияри Набий») рўза ҳайити кунларида юртимиз мусулмонларига «Қомус» Бош таҳририяти жамоасининг яхши совғаси бўлди.

Айни вақтда таҳририят Имом Бухорийнинг тўрт жилдлик «Ҳадис» китобининг иккинчи жилдини босмахонага топширди. (Бунгача китобхонлар унинг 1, 3, 4-жилдлари билан танишган эдилар). Бу асар ҳам яқин кунларда китобхонлар қўлига тегади.

Шундай қилиб, халқимиз ўз она тилида машҳур «Ҳадис» китобларининг тўртала жилдини ўқиш имкониятига эга бўлмоқда. Истагимиз, келгусида ана шу тўртала жилд яготна китоб ҳолида жамлаб нашр эттирилса, нур устига аъло нур бўларди.

Соат МУСАЕВ.

Тошкент вилояти соғлиқни сақлаш бошқармаси жамоаси бошқарма бош ҳисобчиси Насриддин Муҳитдиновга акаси

ЗАЙНИДДИН МУҲИТДИНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOŞKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Муҳаррир Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 33-40-48 Эълонлар: 33-99-15, 36-57-27.

● Мақолалар, эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун муаллифлар, реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

● Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Рўйҳатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-065. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2.

"Шарқ" нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти – 20.30. Босишга топширилди – 20.00. 1 2 3 4 5 6